

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE
W HAJNÓWCE
ZA ROK 2018**

HAJNÓWKA, Marzec 2019 r.

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWY PRAWNE FUNKCJONOWANIA POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE.	2
2. SPRAWOZDANIE FINANSOWE.	3
3. SPRAWY ORGANIZACYJNE I KADRA	4
4. PROBLEM PRZEMOCY W RODZINIE	5
5. SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA PIECZY ZASTĘPCZEJ.	17
6. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ...	32
7. PILOTAZOWY PROGRAM „AKTYWNY SAMORZĄD”	35
8. JEDNOSTKI NADZOROWANE PRZEZ PCPR W HAJNÓWCE.....	36
9. POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.	39
10. INNE ZADANIA	41
11. WYKAZ POTRZEB	43

1. PODSTAWY PRAWNE FUNCJONOWANIA POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która winna służyć wspieraniu osób i rodzin w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb, tworzeniu warunków do godnego życia oraz podejmowaniu działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób, rodzin i ich integracji ze środowiskiem.

Współcześnie w Polsce przedmiotem szczególnej uwagi polityki społecznej są utrudnienia, które blokują możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb ludzkich. Problemy społeczne cechują się występowaniem na szeroką skalę skrajnie trudnych sytuacji w życiu jednostek i rodzin. Obecnie najważniejszymi kwestiami społecznymi w Polsce są między innymi: życie poniżej minimum socjalnego, bezrobocie, niepełnosprawność, nasilające się występowanie patologii społecznej, niedobór mieszkań, ochrona zdrowia.

Na szczeblu samorządu powiatowego zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które zostało powołane Uchwałą Rady Powiatu Hajnowskiego Nr III/13/98 z dnia 29 grudnia 1998 r.

Zakres zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum wynika w szczególności z następujących przepisów prawa:

- 1) Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 995 z późn. zm.)
- 2) Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 1870 ze zm.),
- 3) Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.),
- 4) Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2018, poz. 998 z późn. zm.),
- 5) Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.),
- 6) Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1878 z późn. zm.),
- 7) Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 511 ze zm.),
- 8) Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz.U. z 2018 poz. 450 ze zm.),
- 9) Ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (tj. Dz. U. z 2015 poz. 2164 ze zm.),
- 10) Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz.U. z 2012, poz. 954),
- 11) Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2015 poz.926),
- 12) Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r., Nr 230, poz. 1694 ze zm.),
- 13) Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 r., poz. 964 ze zm.),
- 14) Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2010 r., Nr 238, poz. 1586 ze zm.),

- 15) Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz.U.z2011r.,Nr274,poz. 1620),
- 16) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 292, poz. 1720),
- 17) Uchwały Nr III/13/98 Rady Powiatu Hajnowskiego z dnia 29 grudnia 1998r. w sprawie powołania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce.

Potrzebę przedkładania Radzie Powiatu sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum wynika z art. 112 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej. Według zapisów ustawy zostało przygotowane niniejsze sprawozdanie, które zawiera wybrane, dostępne do opisanie zjawiska społeczne wynikające z bieżącej działalności Powiatowego Centrum (według danych za 2018 r.)

2. SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Podstawą gospodarki finansowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest roczny plan finansowy, sporządzany na rok budżetowy, zgodnie z obowiązującą procedurą budżetową oraz środki przyznane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań związanych z rehabilitacją społeczną. Ponadto w roku 2018 Centrum pozyskało zewnętrzne środki finansowe na realizację Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej oraz środki w ramach programu Aktywny Samorząd. Środki finansowe na realizację poszczególnych zadań w rozdziałach 85510, 85508, 85205, 85220, 85218, 85321, 85231, 85295 zostały wykorzystane wg poniższego zestawienia, zgodnie z przeznaczeniem:

Tabela nr 1. Budżet PCPR

Rozdział	Rodzaj wydatków	Wykonanie zł.
85510	Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze (w zakresie realizowanym przez PCPR)	40.318,73
85508	Rodziny zastępcze – ogółem w tym dodatek wychowawczy 500+	1.512200,98 387.314,52
85218	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	402.795,33
85321	Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	275.988,55
85220	Mieszkania chronione	7.695,55
85205	Program korekcyjno - edukacyjny dla sprawców przemocy	5.075,00
85395	Karta Polaka	89.310,00
85231	Pomoc cudzoziemcom	69.680,00
85504	Dobry Start tzw. wyprawka szkolna – dla 82 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	25.420,00
	Ogółem	2.428.484,14

Źródło : Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce

Ponadto wydatkowane były środki:

1) Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	- 1.093.292,00 zł.
2) Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”	- 173.629,73 zł.
Ogółem środki wydatkowane przez PCPR w trakcie ubiegłego roku	- 3.694.595,87 zł.

3. SPRAWY ORGANIZACYJNE I KADRA

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce, zwane dalej „Centrum”, jako jednostka organizacyjna powiatu hajnowskiego utworzona została w celu wykonywania zadań w zakresie pomocy społecznej i polityki prorodzinnej.

Starosta Hajnowski Zarządzeniem Nr 32/2011 z dnia 29 grudnia 2011r. wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie ze strukturą organizacyjną - Regulaminem Powiatowego Centrum – PCPR zatrudnia 9 osób (umowa o pracę). Okresowo w realizacji zadań Centrum wspierają osoby zatrudnione w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (prace interwencyjne lub staże) oraz osoby zatrudnione w ramach środków pozyskanych z konkursów MRPiPS. Przy Centrum funkcjonuje Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który obsługiwany jest przez pracowników Centrum. W istniejącej strukturze wydzielone są następujące stanowiska:

- 1) Kierownik PCPR (organizacja pracy i nadzór – PCPR, Powiatowy Zespół, administracja budynku przy ul. Piłsudskiego 10a , programy celowe PFRON),
- 2) Pracownik socjalny wykonujący zadania z zakresu funkcjonowania rodzin zastępczych i usamodzielnień wychowanków tych rodzin,
- 3) Specjalista pracy socjalnej do zakresu obowiązków należy: (usamodzielnianie wychowanków opuszczających różne rodzaje placówek opiekuńczo – wychowawczych, przygotowanie dokumentacji kierującej osoby do DPS , Środowiskowego Domu Samopomocy i Domu Dziecka, współpraca z jednostkami pomocy społecznej będących jednostkami Starostwa Powiatowego, ich nadzór i kontrola, wykonywanie zadań z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 4) Stanowisko do spraw osób niepełnosprawnych,
- 5) Stanowisko do spraw obsługi Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności – Sekretarz Zespołu,
- 6) Inspektor do spraw obsługi Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 7) Główny Księgowy – obsługa finansowo księgową: PCPR, rodzin zastępczych i ich usamodzielnień, placówki opiekuńczo – wychowawcze, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, , Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, programy celowe PFRON, Kara Polaka, pomoc cudzoziemcom i innych programów oraz, sprawy organizacyjno – kadrowe, i inne.
- 8) Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej - - 2 stanowiska
- 9) Pomoc administracyjna - 2 osoby (umowa o pracę z udziałem dofinansowania środków zewnętrznych)

Bezpośredni nadzór nad poszczególnymi stanowiskami sprawuje Kierownik PCPR.

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce w 2018 r. wprowadził w życie 6 Zarządzeń, w celu usprawnienia prawidłowego funkcjonowania Centrum.

Spśród wszystkich osób zatrudnionych w jednostce 10 posiada wykształcenie wyższe w tym dodatkowo 3 osoby posiadają specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Jedna osoba posiada specjalizację pracownika socjalnego 1 i 2 stopnia, certyfikat uprawniający do prowadzenia programów korekcyjno edukacyjnych i 2 osoby certyfikat szkolenia rodzin zastępczych w programie

PRIDE. Pracownicy posiadają możliwość doksztalcania. Wszyscy pracownicy zatrudniani na czas określony posiadali wykształcenie wyższe. W przypadku koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej dodatkowo osoby zatrudniane na tych stanowiskach posiadają wymagane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wykształcenie kierunkowe.

Centrum zatrudnia również pracowników na umowę tj. sprzątaczką i informatyką. Zarówno Kierownik jak i pozostali pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce uczestniczyli w 2018 r. w wielu szkoleniach, naradach i konferencjach.

Należy podkreślić, że ze względu na prowadzenie działalności w sposób racjonalny i oszczędny oraz możliwości finansowe Kierownik kieruje pracowników PCPR głównie na szkolenia nieodpłatne. Szkolenia wpływają na usprawnienie wykonywanych zadań przez poszczególnych pracowników, a tym samym mają wpływ na jakość świadczonych usług.

Pracownicy PCPR udzielają osobom zgłaszającym się informacji o prawach i uprawnieniach z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz kierują do odpowiednich instytucji. W 2018 roku udzielono ok. 2.000 porad. Udzielano także licznych porad telefonicznie (podanie szczegółowej liczby porad i informacji jest niemożliwe ze względu na brak rejestracji poszczególnych usług).

W 2018 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce wpłynęło 5.074 różnego rodzaju pism, wniosków itp. (zarejestrowane w dzienniku korespondencyjnym) Natomiast liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia Powiatowego Centrum wyniosła w roku ubiegłym 3.331 (według liczby zarejestrowanych spraw).

4. PROBLEMY PRZEMOCY W RODZINIE

Sprawozdanie z podejmowanych zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie za rok 2018 w ramach realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021 w Powiecie Hajnowskim

Naczelnym celem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021 w Powiecie Hajnowskim (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XIV/130/16 Rady Powiatu Hajnowskiego z dnia 21.04.2016 r.) jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Powiatu Hajnowskiego. Realizacja tegoż celu zakłada:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Poprzez realizację Programu dążymy do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizując cele ustawowe, w tym cele zawarte w Programie, określone obszary oraz kierunki działań, a także grupy adresatów Programu.

Zgodnie z zapisami Programu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce przy współpracy w Jednostkami Powiatowymi (Policja, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Szkoły, Służba Zdrowia, Dom Dziecka), Jednostkami Gminnymi (Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespoły Interdyscyplinarne, dokonało diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu hajnowskiego.

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna.

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

L. p.	Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy, podmioty zaangażowane	Wskaźniki
1.	Poszerzenie wiedzy a) ogółu społeczeństwa b) zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu. Wyliczenie wskaźnika osób dotkniętych przemocą w rodzinie w stosunku % występowania zjawiska przemocy w rodzinie w porównaniu do roku poprzedniego.	PCPR we współpracy z Zespołami Interdyscyplinarnymi; Ośrodkami Pomocy Społecznej Komendą Powiatową Policji w Hajnówce;	W 2018 r. 4 Gminy Powiatu Hajnowskiego i PCPR w Hajnówce opracowało diagnozę zjawiska przemocy. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2018 r. wyniosła, 268 co stanowi wzrost 28%
2.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie; zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy w rodzinie.	Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce we współpracy ze Stowarzyszeniem DĄB, Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hajnówce; Ośrodkami pomocy społecznej Komendą Powiatową Policji w Hajnówce;	Konferencja Profilaktyka Hajnówka 2018 - 19.04.2018 W ramach bieżącej działalności Poradni Leczenia Uzależnień i Zespołu Leczenia Środowiskowego SP ZOZ w Hajnówce organizowane były Sesje wsparcia psychoterapeutycznego dla ofiar przemocy w rodzinie.

3.	Poprawa, jakości systemu działań profilaktycznych.	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych ..	PCPR, Ośrodki Pomocy Społecznej, DD w Białowieży, Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce; Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Hajnówce; Szkoły, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Hajnówce,	W Gminach Narew i Narewka opracowano Programy służące działaniom profilaktycznym. W Gminie Białowieża odbywała się realizacja tegoż Programu. W poszczególnych jednostkach powiatowych przedstawiało się to następująco: KPP w Hajnówce przeprowadziła aktywną edukację prawną i wiktymologiczną dzieci i młodzieży, realizowała działania profilaktyczno – edukacyjne: „poMoc a nie przeMoc”, „Nie bądź obojętny”, pogadanki, prelekcje. Przeprowadzono 257 spotkań z dziećmi i młodzieżą. Ponadto organizowano spotkania z rodzicami, kuratorami, dyrektorami szkół, nauczycielami, i pedagogami szkolnymi. Prowadzono działania profilaktyczne podczas „Festynu Archeologicznego” w m. Zbucz.
4.	Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	PCPR	Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021 (Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XIV/130/16 Rady Powiatu Hajnowskiego z dnia 21.04.2016 r.)

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.**Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.**

L p.	Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy, podmioty zaangażowane	Wskaźniki
1.	Wypracowanie zasad współpracy pomiędzy instytucjami udzielającymi pomocy osobom uwikłanym w przemoc w rodzinie.	Nawiązywanie i wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	PCPR w Hajnówce współpracuje ze wszystkimi jednostkami działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Hajnowskiego jak również działających na terenie województwa (ROPS).	SPZOZ w Hajnówce – wypracowanie formuły uruchamiania mechanizmów interwencyjnych poprzez kontakt z odpowiednimi służbami i instytucjami w przypadku napotkania objawów przemocy w rodzinie ujawnionych w trakcie udzielania świadczeń medycznych pacjentom zakładu w ramach codziennej praktyki jego funkcjonowania. Personel Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, Oddziału Pediatrycznego, poradni dziecięcej, Poradni Leczenia Uzależnień, oraz Zespołu Leczenie Środowiskowego.

2.	Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	PCPR we współpracy z mediami o zasięgu lokalnym, organizacjami pozarządowymi oraz z Zespołami Interdyscyplinarnymi; Komisjami ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Ośrodkami pomocy społecznej Komendą Powiatową Policji w Hajnówce; Prokuraturą Rejonową w Hajnówce; Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczną w Hajnówce; Szkołami i placówkami oświaty i wychowania; Placówką służby zdrowia, w tym Poradnia Leczenia Uzależnień w Hajnówce; Sądem Rejonowym w Bielsku Podlaskim VII Zamiejscowym Wydziałem Karnym w Hajnówce	PCPR w Hajnówce opracowanie ulotki „Żółta Kartka” - informacja skierowana do osób stosujących przemoc w rodzinie. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach o możliwościach uzyskania pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym: PCPR w Hajnówce, PPP w Hajnówce, ZSZ w Hajnówce, Licea Ogólnokształcące, Technikum Leśne, SOSW w Hajnówce, Dom Dziecka w Białowieży. Pogadanki z dziećmi i młodzieżą, rozmowy indywidualne i grupowe, zajęcia terapeutyczne, zajęcia teatralne i muzyczne o tematyce przemocy: jednostki oświatowe i dom dziecka. Rozdawanie ulotek na temat przemocy domowej, wykonanie gazetek dotyczących bezpieczeństwa dziecka i przeciwdziałania przemocy (ZSZ) (SOSW), Szkolny Kącik Profilaktyki – materiały dot. Przemocy w rodzinie, adresy instytucji pomocowych, telefony, adresy stron www poświęconych tematyce przemocy (Zespół Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego). Realizacja zadań edukacyjno – profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w trakcie indywidualnych rozmów przeprowadzonych z pacjentami i członkami ich rodzin w ramach udzielanych świadczeń terapeutycznych. (SP ZOZ)
2.				

		Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.	PCPR we współpracy z Zespołami Interdyscyplinarnymi; Komisjami ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Ośrodkami pomocy społecznej Komendą Powiatową Policji w Hajnówce; Prokuraturą Rejonową w Hajnówce; Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Hajnówce; Szkołami i placówkami oświaty i wychowania; Placówką służby zdrowia, w tym Poradnią Leczenia Uzależnień w Hajnówce; Sądem Rejonowym w Bielsku Podlaskim VII Zamiejscowym Wydziałem Karnym w Hajnówce	MOPS w Hajnówce 1 zajęcia skierowane do 10 osób
3.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.	PCPR we współpracy z Zespołami Interdyscyplinarnym oraz Specjalistycznymi Ośrodkami Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie (Powiat Kolneński i Powiat Suwalski,)	Nie było takich osób
		Upowszechnienie informacji w zakresie dostępności do ogólnopolskich telefonów interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i organizacjami pozarządowymi	156 osób
		Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	PCPR, RDD, Rodziny Zastępcze, DD w Białowieży	Nie miały miejsca takie zdarzenia

		Realizacja pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	PCPR we współpracy z Zespołami Interdyscyplinarnymi; Komisjami ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Ośrodkami Pomocy Społecznej Komendą Powiatową Policji w Hajnówce; Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczną w Hajnówce; Szkołami i placówkami oświaty i wychowania; Placówkami służby zdrowia, w tym Poradnia Leczenia Uzależnień w Hajnówce; Organizacjami pozarządowymi	1. Liczba osób objętych wsparciem psychologa PCPR 1 osoba Łącznie z pomocy w formie poradnictwa (medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego skorzystało 218 osób
4.	Monitoring skuteczności działań pomocowych.	Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.	PCPR we współpracy z Zespołami Interdyscyplinarnymi; Komisjami ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Ośrodkami pomocy społecznej Komendą Powiatową Policji w Hajnówce; Prokuraturą Rejonową w Hajnówce; Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczną w Hajnówce; Szkołami i placówkami oświaty i wychowania; Placówkami służby zdrowia, w tym Poradnia Leczenia Uzależnień w Hajnówce; Sądem Rejonowym w Bielsku Podlaskim VII Zamiejscowym Wydziałem Karnym w Hajnówce	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na: ustanie przemocy w rodzinie - 82 rozstrzygnięcia o zasadności podejmowania działań - 67

Obszar 3. Oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Lp.	Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy, podmioty, zaangażowanie	Wskaźniki
1.	Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe, a także podmioty oraz organizacje pozarządowe.	Ewidencjonowanie podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne.	PCPR	1. Corocznie aktualizowana na stronie internetowej PCPR baza teleadresowa http://bip.pcprrh.wrotapodlasia.pl/przemoc-w-rodzinie.html 2. Liczba informatorów 1 zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji Opracowanie i przekazanie do Sądu, Prokuratury, Policji i OPS 3. Wykaz podmiotów świadczących pomoc dla osób Doświadczających przemocy w rodzinie 1
Przesyłanie zaktualizowanych informatorów powiatu, o których mowa powyżej właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom do dnia 15 lipca każdego kolejnego roku.		PCPR	Przekazanie do Sądu, Prokuratury, Policji i OPS Informatora dotyczącego podmiotów świadczących pomoc dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz podmiotów realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu hajnowskiego, a także Wykazu podmiotów świadczących pomoc dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	

2.	Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	PCPR, Zespoły Interdyscyplinarne; Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Ośrodki Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce; Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Hajnówce; Szkoły i Placówki Oświaty i Wychowania; Placówki służby zdrowia, w tym Poradnia Leczenia Uzależnień w Hajnówce;	1. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart - 153 2. Liczba rodzin objętych procedurą Niebieska Karta - 177
		Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.	PCPR, Zespoły Interdyscyplinarne; Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Ośrodki Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji w Hajnówce; Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Hajnówce; Szkoły i Placówki Oświaty i Wychowania; Placówki służby zdrowia, w tym Poradnia Leczenia Uzależnień w Hajnówce;	Nie było przekazywanych informacji o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przestępstwo
3.	Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych ...	Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie ...	PCPR	W 2018 r. PCPR w Hajnówce zrealizowało jeden Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie.

	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych ...	PCPR	1. Liczba podmiotów realizujących programy 1 PCPR 2. Liczba uczestników - 7 3. Liczba osób, które ukończyły programy - 3
	Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie...	PCPR we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej miejsca zamieszkania uczestników Programu, Aresztami Śledczymi, Zakładami Karnymi.	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu (z lat 2016-2017) powróciły do zachowań przemocowych w rodzinie 2

Obszar 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy, podmioty zaangażowane	Wskaźniki
1	Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.	PCPR	Liczba pracowników poddanych różnym formom poradnictwa, wsparcia psychologicznego i superwizji 1 pracownik PCPR i 1 pracownik GOPS w Czeremsku PCPR zorganizowało: 1. Szkolenie dla Kadr Pomocy Społecznej, Członków Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Hajnowskiego nt.: „poMoc” a nie „przeMoc” przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych – perspektywa prawna i psychologiczna oraz Sposoby motywowania osób stosujących przemoc do podjęcia współpracy. Udział w szkoleniu wzięło 30 osób (w tym przedstawiciele OPS, Sądów, Policji, Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pedagogów Szkolnych, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i pracowników PCPR w Hajnówce). Szkolenie przeprowadzone zostało przez przedstawicieli Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku. 2. Szkolenia dla rodzin zastępczych nt.: „Przeciwdziałanie zachowaniom przemocowym w rodzinnej pieczy zastępczej” i Komunikacja w rodzinie zastępczej w sytuacjach „nie tylko kryzysowych”

Podejmowane działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2018 r.											
Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Hajnowskiego											
		MIASTO HAJNÓWKA	MIASTO I GMINA KLESZCZELE	GMINA HAJNÓWKA	GMINA BIAŁOWIEŻA	GMINA DUBICZE CERKIEWNE	GMINA CZEREMCHA	GMINA CZYŻE	GMINA NAREW	GMINA NAREWKA	
1	Opracowanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy, powiatu	0	0	0	1	0	1	1	1	0	4
2	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym										
	1. Liczba opracowanych programów	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	2. Liczba zrealizowanych programów	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	3. Liczba uczestników programów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej.										
	1. Liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2
	2. Liczba lokalnych kampanii społecznych	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
4	Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i										
	1. Liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	2. Liczba osób uczestniczących w zajęciach	10	0	0	0	0	0	0	0	0	10
5	Udzielanie pomocy i wsparcia										
	1. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej, w ośrodkach wsparcia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2. Liczba przekazanych informacji dot. ogólnopolskich telefonów interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	75	11	17	1	0	12	10	17	13	156
	3. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.	75	11	34	26	7	11	10	11	33	218
6	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie (umieszczone w najbliższej rodzinie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie										
	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	6	5	9	7	5	4	5	12	57
	Liczba posiedzeń Grup Roboczych	175	14	0	0	0	6	19	0	0	214
8	Procedura „Niebieskich Kart”										
	Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart" - A przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę	2	1	0	0	0	2	1	1	0	7
	Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart" -C przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy robocze	75	13	11	9	4	11	4	12	9	148
	Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart" -D przez członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy robocze	75	11	9	9	5	11	4	11	8	143
	Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"	75	12	17	12	7	16	8	17	13	177
	Liczba rodzin wobec, których wszczęto procedurę "Niebieskie Karty", w okresie sprawozdawczym	75	10	13	9	4	11	5	15	11	153
	liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty w przypadku, w tym:	60	11	18	9	4	19	4	13	11	149
	ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	23	5	11	6	4	15	1	8	9	82
	rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	37	6	7	3	0	4	3	5	2	67
	Osoby doznające przemocy	82	17	34	26	24	16	19	17	33	268
	Liczba rodzin	75	12	17	12	7	16	8	17	13	177
	Dzieci	14	6	8	0	4	4	2	0	7	45
	Osoby dorosłe, w tym	68	11	26	26	20	12	17	17	26	223
	Kobiety	65	10	12	12	8	12	9	12	13	153
	Mężczyźni	3	1	14	14	12	0	8	5	13	70
9	Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie										
	Osoby stosujące przemoc, w tym:	75	12	20	9	7	12	8	17	11	171
	Dzieci	0	10	0	0	0	1	0	0	0	11
	Osoby dorosłe, w tym:	75	12	20	9	7	11	8	17	11	170
	Kobiety	3	1	3	0	0	1	0	2	0	10
	Mężczyźni	72	11	17	9	7	10	8	15	11	160
	Liczba przekazanych informacji o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przestępstwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjnego powróciły do zachowań przemocowych w rodzinie	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
10	Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu										
	Liczba pracowników poddanych różnym formom poradnictwa, wsparcia psychologicznego i superwizji	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2

W każdej Gminie Powiatu Hajnowskiego funkcjonują Zespoły Interdyscyplinarne, w których działają osoby świadome zjawiska przemocy, osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

W 2018 r. liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych – 57, zmniejszyła się do roku 2017 o 12, natomiast liczba posiedzeń Grup Roboczych uległa podwyższeniu i wyniosła – 214. Liczba osób doznających przemocy wyniosła 268 i zwiększyła się o 28 % w stosunku do 2017 r. , natomiast liczba rodzin objętych procedurą „Niekieskie karty” zmniejszyła się o 17% w stosunku do 2017 r. i wyniosła 177.

Może to świadczyć o podniesieniu świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie, a także w zakresie zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy, co jest jednym z efektów do osiągnięcia realizacji Programu.

Ważne informacje wynikającą z analizy zebranego materiału, a mianowicie liczba rodzin wobec, których zakończono procedurę Niebieskie Karty w 2018 r. wyniosła 149, z czego 82 Karty zakończono z powodu ustania przemocy w rodzinie, a aż 67 Kart zamknięto z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Z tego wynika, iż znaczny odsetek spośród Założonych Kart stanowią te, w których po dokładnym sprawdzeniu okoliczności okazuje się, że w rodzinie jest konflikt, a nie przemoc. Dlatego te sprawy po wnikliwej analizie są zamykane.

Kolejnym z efektów wynikających z realizacji Programu jest wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Oprócz działań wykazanych wyżej PCPR przy współudziale Aresztu Śledczego w Hajnówce organizuje cykliczne spotkania Pracownika z osobami osadzonymi w Areszcie Śledczym w Hajnówce (w 2018 r. odbyły się 3 spotkania). Na każdym ze spotkań tematem omawianym było: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, Formy pomocy dla osób osadzonych i opuszczających zakłady karne. Ponadto na spotkaniu grudniowym 2018 r. zorganizowanym na zakończenie kampanii „16 Dni Przeciwko Przemocy wobec kobiet” i obchodzonego Międzynarodowym Dniem Praw Człowieka jeden z tematów poświęcony był Deklaracji Praw Człowieka. Pracownik PCPR uczestniczy również w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście Hajnówka. Prowadzona jest również współpraca PCPR z Komendą Powiatową Policji w Hajnówce w zakresie przekazywania informacji o osobach uwikłanych w przemoc domową.

W celu usprawnienia systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą oferowane są różne formy wsparcia, poradnictwo psychologiczne, prawne, medyczne, socjalne, zawodowe i rodzinne z powyższych usług w 2018 r. skorzystało 218 osób. Dostępność do skorzystania z pomocy specjalistów jest dobra, każda osoba potrzebująca wsparcia może otrzymać go na terenie Powiatu.

Jednakże osoby potrzebujące skorzystania z usług Ośrodków, zdane są na Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia prowadzone za zlecenie Wojewody.

Kolejnym efektem jest podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania pomocy w rodzinie. Członkowie Zespołów Interdyscyplinarnych uczestniczą w szkoleniach, które podnoszą ich umiejętności i kompetencje, co przekłada się na profesjonalne podejście do każdej sytuacji, w której miało miejsce stosowanie przemocy.

Dzięki wspólnym szkoleniom następuje wymiana doświadczeń i zacieśnienie współpracy między instytucjami działającymi w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program finansowany jest w różnych formach i z wykorzystaniem wielu źródeł: środków własnych instytucji i organizacji zaangażowanych w jego realizację, budżetu państwa (zadania powiatu na realizację programu korekcyjno – edukacyjnego).

Z zebranych informacji wynika, iż poprzez wspólne działania wymienionych wyżej jednostek w 2018 r. realizowana była większość wyznaczonych Programem celów.

5. SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynikają z realizacji przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 – uchwałą Rady Powiatu Nr XIX/295/2018 z dnia 22 lutego 2018 r.

1) RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce w 2018 r. realizowało zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz przepisów wykonawczych do tych ustaw.

W okresie sprawozdawczym realizowano następujące zadania:

- prowadzono dokumentację rodzin zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych,
- przeprowadzano wywiady środowiskowe i informacje w celu rozpoznania stanu zabezpieczenia potrzeb bytowych, zdrowotnych i emocjonalnych dzieci wychowujących się w środowisku zastępczym oraz pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, a także sporządzano wywiady na zlecenie sądów i innych jednostek pomocy społecznej,
- sporządzano raz w roku informacje u rodziców biologicznych w celu ustalenia możliwości ponoszenia odpłatności za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych,
- opracowywano i zawierano porozumienia pomiędzy powiatem hajnowskim a innymi powiatami, w sprawie umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej,
- przygotowywano decyzje administracyjne dot. przyznania świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka - jednorazowo, świadczenia na utrzymanie lokalu mieszkalnego dla zawodowych rodzin zastępczych i prowadzącego rodzinny dom dziecka, przyznania pomocy pieniężnej pełnoletnim wychowankom z rodzin zastępczych w zakresie kontynuowania nauki i pomocy pieniężnej na usamodzielnienie,
- udzielano porad socjalnych,
- współpracowano z sądem rodzinnym w zakresie nadzoru i wspierania rodzin zastępczych,
- współpracowano z pedagogami przedszkoli i szkół do których uczęszczają wychowankowie pieczy zastępczej i asystentami rodzin oraz pracownikami socjalnymi ośrodków pomocy społecznej,
- organizowano posiedzenia w związku z oceną sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (zorganizowano 69 posiedzeń)
- dokonywano oceny rodzin zastępczych (częstotliwość oceny rodzin zastępczych wynika z przepisów ustawy , rodziny oceniane są po upływie min. pół roku funkcjonowanie , częstotliwość kolejnych ocen uzależniona jest od występujących problemów , po roku , dwóch latach funkcjonowania)
- sporządzano sprawozdania kwartalne, półroczne i roczne dla Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku Wydział Polityki Społecznej oraz roczne do Głównego Urzędu Statystycznego zawierających szczegółową charakterystykę rodzin zastępczych, dzieci wychowujących się w tych rodzinach oraz pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych,
- wprowadzono dane do programu informatycznego POMOST Std i aplikacji centralnej CAS

CHARAKTERYSTYKA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Z dniem 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzająca nowy podział sprawowania pieczy zastępczej, która dzieli się na pieczę zastępczą rodzinną i instytucjonalną.

Ustawa rozdziela zadania gmin ukierunkowane na wsparcie rodzin biologicznych oraz zadania pieczy zastępczej realizowane przez powiat. Głównym celem dokonanych regulacji prawnych jest dobro dziecka, które potrzebuje szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, jak również troska o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową oraz dobro rodziny. Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Jej intencją powinno być przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywanie i podtrzymywanie bliskich kontaktów z rodziną i rówieśnikami oraz zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci. Umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej następuje na podstawie: orzeczenia sądu opiekuńczego, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, na podstawie umowy cywilno - prawnej zawartej między rodziną zastępczą a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania rodziny.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje do osiągnięcia przez nie pełnoletności, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia w przypadku pobierania dalszej nauki.

Rodzinna piecza zastępcza dzieli się na:

- rodziny zastępcze spokrewnione (małżonkowie lub osoba, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, tj. babcia, dziadek, brat, siostra),
- rodziny zastępcze niezawodowe (małżonkowie lub osoba, nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- rodziny zawodowe (małżonkowie lub osoba, nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- rodzinne domy dziecka (może w nich przebywać łącznie 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej).

ŚWIADCZENIA W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka miesięcznie (od 1.06.2018 r.) przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka, nie niższe niż kwota:

- 694 zł. na dziecko umieszczone w rodzinie spokrewnionej
- 1.052 zł. na dziecko umieszczone w rodzinie niezawodowej, zawodowej i rodzinnym domu dziecka

Ponadto, rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 211 zł. miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Dodatek w kwocie 211 zł. miesięcznie przysługuje również na dziecko umieszczone w rodzinnej formie pieczy zastępczej na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Starosta może przyznać rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka:

- jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka;

- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki jednorazowo lub okresowo;
- rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę,
- na wniosek rodziny zastępczej zawodowej, w której przebywa więcej niż 3 dzieci starosta przyznaje środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego, jeżeli zasadność przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

Natomiast prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

- utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka;
- pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka;
- pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka.

ŚRODKI FINANSOWE PRZEZNACZONE NA RODZINNĄ PIECZĘ ZASTĘPCZĄ

W 2018 r. na potrzeby rodzinnej pieczy zastępczej wydatkowano łącznie 1.512.200,98 zł

Tabela Nr 2. Pomoc finansowa na rodzinną pieczę zastępczą z przeznaczeniem na zadania

Rodzaj przyznanej pomocy	Kwota w zł.
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej .	684.075,77 zł.
Jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka.	13.500,00 zł.
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.	21.722,06 zł.
Wynagrodzenie wraz z pochodnymi dla rodzin zawodowych.	45.305,82 zł.
Pomoc na usamodzielnienie	105.454,97 zł.
Wynagrodzenie wraz z pochodnymi dla prowadzących rodzinny dom dziecka oraz osoby zatrudnionej do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.	49.312,16 zł.
Dodatek wychowawczy (500+).	387.314,51 zł.

Źródło: Dane PCPR w Hajnówce

Dane liczbowe dotyczące rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela Nr 3. Liczba rodzin i liczba umieszczonych dzieci w latach 2012-2018 (stan na koniec roku)

Rok	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci
Rok 2012	46	81
Rok 2013	40	80
Rok 2014	39	73

Rok 2015	44	75
Rok 2016	38	67
Rok 2017	40	69
Rok 2018	43	81

Źródło: Dane PCPR w Hajnówce ze sprawozdań PS-02 przekazywanych do GUS

Tabela Nr 4. Rodzinna piecza zastępcza w poszczególnych gminach powiatu hajnowskiego.

L. p.	Gmina	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1.	Białowieża	1	1
2.	Czeremcha	3	8
3.	Czyże	0	0
4.	Dubicze Cerkiewne	1	1
5.	Hajnówka gmina	1	1
6.	Hajnówka miasto	34	65
7.	Kleszczele miasto i gmina	1	2
8.	Narew	0	0
9.	Narewka	2	3
	RAZEM	43	81

Źródło: Dane PCPR w Hajnówce

Porozumienia z innymi powiatami w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej. Powiat przyjmujący dziecko do rodziny zastępczej zawiera z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie.

Na podstawie zawartych porozumień z Powiatem Hajnowskim niżej wymienione powiaty/miasta ponosiły w 2018 r. wydatki z tytułu utrzymania ich dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, tj.:

1. Miasto Szczecin – 1 porozumienie dla jednego dziecka, kwota - 8.158,00 zł.
2. Miasto Poznań – 1 porozumienia dla jednego dziecka, kwota - 12.363,00 zł.
3. Miasto Białystok – 3 porozumienia dla czwórki dzieci, kwota - 39.111,61 zł.
4. Powiat Suwałki – 1 porozumienie dla jednego dziecka, kwota - 12.363,00 zł.
5. Powiat Siemiatycze – 1 porozumienia dla dwójki dzieci, kwota - 56.078,73 zł.
6. Powiat Bielsk Podlaski – 1 porozumienia dla jednego dziecka, kwota - 14.006,86 zł.

Powiaty Łęczna i Ryki za swoich wychowanków umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej przysługujące rodzinom zastępczym środki przekazują bezpośrednio dla tych rodzin bez udziału naszego powiatu. Ogółem ww. powiaty zwróciły - 142.083,20 zł.

Tabela Nr 5 Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu hajnowskiego i liczba umieszczonych dzieci z innych powiatów – dane za 2018 rok.

L. p.	Gmina	Liczba rodzin, w których przebywają dzieci z innych powiatów	Liczba dzieci z innych powiatów	Powiaty pochodzenia dzieci
1.	Czeremcha	2	3	Siemiatycze – 2 Poznań – 1
2.	Miasto Hajnówka	8	21	Bielsk Podlaski - 1 powiat Suwałki - 1 Szczecin - 1 Białystok - 4 Ryki - 5 Łączna - 8
	Razem	10	24	8 powiatów

Źródło: Dane PCPR w Hajnówce

Ź kolei Powiat Hajnowski na mocy zawartych porozumień z niżej wymienionymi powiatami ponosił wydatki z tytułu umieszczenia dzieci pochodzących z naszego terenu w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innego powiatu, tj.:

1. Miasto Białystok – 2 porozumienia dla trójki dzieci, kwota wydatków – 39.111,61 zł.
2. Powiat Białostocki ziemski – 1 porozumienie, jedno dziecko, kwota wydatków 12.364,00 zł.
3. Powiat Siemiatycze - 1 porozumienie dla dwójki dzieci, kwota wydatków - 16.316,00 zł.
4. Powiat Polkowice - 1 porozumienie dla dwójki dzieci, kwota wydatków - 31.343,85 zł.

Ogółem zwrot wydatków poniesionych przez powiat hajnowski za swoich wychowanków w roku **2018 – 89.803,85 zł.**

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- 10% - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela Nr 6. Wydatki poszczególnych gmin na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie powiatu hajnowskiego.

L. p.	Gmina	Liczba dzieci	Wydatki łącznie 10%, 30%, 50% w zł.
1.	Dubicze Cerkiewne	1	1.814,71.
2.	Narewka	1	8.158,00 zł.
3.	Czeremcha	1	4.079,00 zł.
4.	Hajnówka miasto	15	71.624,74 zł.
5.	Narew	1	4.604,10zł.
6.	Białowieża	1	9.780,32 zł.
	Razem	20	100.060,87zł.

Źródło: Dane PCPR w Hajnówce

Wydatki wykazane w powyższej tabeli dotyczą wychowanków umieszczonych w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012 r. po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Łączna kwota zwrotu za wychowanków umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej za 2018 rok wyniosła 242.144,07 zł. (od powiatów i gmin).

Dnia 22 lutego 2018 r. Rada Powiatu Hajnowskiego Uchwałą Nr XIX/295/2018 przyjęła Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 na terenie powiatu hajnowskiego, który jest kontynuacją działań podjętych w dwóch poprzednich Programach. Przedstawiony program służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie hajnowskim na lata 2018 – 2020, a także na tworzenie nowych rodzin zastępczych, w tym zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka. Aktualnie potrzeby w tym zakresie są zaspokojone. Problemem może być umieszczanie dzieci do 10 lat z dużymi deficytami zdrowia. Obecnie dysponujemy wolnymi miejscami w Rodzinnym Domu Dziecka i 13 miejscami w Domu Dziecka w Białowieży.

Zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- w roku 2018 brak było osób i rodzin zainteresowanych tworzeniem rodzin zastępczych,
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej - informacje w tym zakresie przekazywano na żądanie Sądu Rodzinnego;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
Dnia 04.06.2018 r. odbyło się zorganizowane przez PCPR szkolenie dla rodzin zastępczych „Przeciwdziałanie zrachowaniom przemocowym w rodzinnej pieczy zastępczej. - Komunikacja w rodzinie zastępczej w sytuacjach nie tylko kryzysowych.”
- 4) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka – rodziny zastępcze tworzone w 2018 roku uzyskiwały stosowne zaświadczenie niezbędne do przedłożenia Sądom Wydział Rodzinny i Nieletnich przed wydaniem Postanowień o utworzeniu rodziny zastępczej.

Pełnienie funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka może być powierzone osobom, które:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej,
- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny w przypadku, gdy taki obowiązek wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie są ograniczeni w zdolności do czynności prawnych,
- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem potwierdzone zaświadczeniem lekarskim,

- przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- zapewnią odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające dziecku zaspokajanie jego indywidualnych potrzeb,
- posiadają przeszkolenie przeprowadzone przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

1) Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma obowiązek także zapewnić pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia. Jednym z głównych celów pracy PCPR w Hajnówce jest tworzenie wśród „naszych” rodzin zastępczych właściwej atmosfery i warunków do powstania trwałego forum wymiany doświadczeń i wspólnego spotykania się, aby pomagać sobie w trudnych sprawach i wspólnie przeżywać radości z opieki nad dzieckiem i mobilizować innych do poświęceń i wysiłku.

W ramach posiadanych zasobów lokalowych Powiatowe Centrum udostępnia lokal na prowadzenie organizacji pozarządowych w tym dla Stowarzyszenia Rodzin „Uśmiech Dziecka” skupiających rodziny zastępcze z powiatu hajnowskiego.

2) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie pochodzenia dziecka, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce systematycznie czuwa nad prawidłowym procesem wychowawczym dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, sprawuje nadzór nad wypełnianiem obowiązków rodzin zastępczych oraz współpracuje w tym zakresie z sądem rodzinnym. Rodzinna piecza zastępcza wymaga współdziałania wielu instytucji i specjalistów z różnych dziedzin.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował z ośrodkami pomocy społecznej m. in. w celu zgromadzenia dokumentacji niezbędnej do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej. Z ośrodkami pomocy społecznej współpracowano również w celu ustalenia sytuacji rodziców biologicznych, możliwości powrotu dzieci z pieczy zastępczej oraz partycypowania w kosztach utrzymania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. Współpraca dotyczyła 8 gmin w których funkcjonują rodziny zastępcze lub zamieszkują rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Z przedszkolami i szkołami kontaktowano się w celu ustalenia sytuacji dydaktyczno – wychowawczej dzieci oraz współpracy tych jednostek z rodzicami zastępczymi. W ocenie sytuacji dziecka i możliwości jego powrotu do domu oraz ocenie rodziny zastępczej, ważne jest m.in. ustalenie czy rodzina zastępcza interesowała się postępami dziecka w nauce, jego zachowaniem, frekwencją i funkcjonowaniem w środowisku szkolnym.

Współpraca z sądami polegała na występowaniu z wnioskiem o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci, przekazywane były aktualne informacje o funkcjonowaniu dzieci w rodzinach zastępczych, złożono wnioski o rozwiązanie rodziny zastępczej z powodu stwierdzonych nieprawidłowości w jej funkcjonowaniu.

Z ośrodkiem adopcyjnym kontaktowano się głównie w momencie zgłaszania informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, a także obecności podczas posiedzeń Zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował również z innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie w celu zawierania porozumień w sprawie przyjęcia, warunków pobytu i wysokości wydatków na opiekę i wychowanie dzieci przebywających w rodzinie zastępczej i wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dzieci w placówce opiekuńczo - wychowawczej na terenie innych powiatów. Współpraca dotyczyła 8 powiatów w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej i 4 powiatami w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

3) zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;

Z uwagi na to, że w strukturach tut. jednostki nie ma zatrudnionego radcy prawnego, osoby zgłaszające się do Centrum w celu uzyskania porady, były informowane przez pracowników gdzie mogą zasięgnąć bezpłatnej porady prawnej (bezpłatna pomoc prawna)

4) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej i 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej dokonują oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, konsultując się m. in. rodziną zastępczą lub rdd, z przedstawicielami ośrodka adopcyjnego, sądu, właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie, ośrodka pomocy społecznej, Policji, służby zdrowia, instytucji oświatowych, psychologiem, a także z osobami bliskimi dziecku, np. rodzicami naturalnymi. W przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat, oceny dokonuje się nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych - nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Dokonyjąc oceny dziecka w rodzinie zastępczej ustala się aktualną sytuację socjalno-bytową rodziny zastępczej, sytuację szkolną dziecka, jego stan zdrowia i aktualne potrzeby. Dużo uwagi poświęca się analizie stosowanych metod pracy z dzieckiem przez rodzinę zastępczą. Ważnym elementem podczas dokonywania oceny jest zasadność dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej i podjęcie decyzji o działaniach w kierunku powrotu dziecka do rodziców biologicznych, jeżeli na to pozwala sytuacja lub o skierowaniu dzieci do przysposobienia. Oceny są dokonywane na podstawie dokumentacji z posiedzeń oceny sytuacji dziecka. Na podstawie ocen sporządzane są opinie, które następnie są przekazywane do właściwego sądu.

W roku 2018 odbyło się 69 posiedzeń Zespołu, na których dokonano:

- oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej – 114 ocen
- opinie zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej - 94 opinie
- plan pomocy dziecku – 7 planów,
- wizyty w miejscu zamieszkania rodziny – 286 wizyt, które następnie przekazano do właściwego Sądu.

5) dokonywanie oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy okresowa ocena rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu. Pierwszej oceny rodziny dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następnie nie rzadziej niż co 3 lata.

W przypadku każdej rodziny zastępczej/rdd, która funkcjonuje na terenie powiatu były rozpatrywane następujące aspekty:

- 1) odpowiednie warunki bytowe;
- 2) możliwości rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego dziecka;
- 3) możliwość zaspokojenia indywidualnych potrzeb dziecka;
- 4) możliwość właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań;

W roku 2018 sporządzono 6 ocen rodzin zastępczych (częstotliwość oceny zależy od czasu funkcjonowania rodziny – pozostałe rodziny funkcjonujące na terenie powiatu posiadają aktualną oceną sporządzoną w latach ubiegłych) . Należy stwierdzić, że rodziny zastępcze starają się rzetelnie wykonywać swoje obowiązki względem dzieci poprzez zapewnienie godnych warunków życia, troskę o ich zdrowie, rozwój, umożliwienie kontaktów z rodziną naturalną, utrzymywanie kontaktów z wychowawcami szkół.

6) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

Dla funkcjonujących na terenie powiatu hajnowskiego rodzin zastępczych, w 2018 r. zorganizowano szkolenie pt. „Przeciwdziałanie zrachowaniom przemocowym w rodzinnej pieczy zastępczej. - Komunikacja w rodzinie zastępczej w sytuacjach nie tylko kryzysowych.” W szkoleniu uczestniczyło 26 osób. „

Należy nadmienić, że na bieżąco rodziny zastępcze mogą skorzystać z poradnictwa indywidualnego mającego na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji, poprzez kontakt z pracownikami zatrudnionym w PCPR w Hajnówce. Również rodziny zastępcze i dzieci mogą korzystać i korzystają z pomocy specjalistów w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Hajnówce. Natomiast dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym korzystają w miarę potrzeb ze wsparcia specjalistów zatrudnionych w tych jednostkach tj. pedagogów szkolnych i psychologów oraz korzystają zajęć umożliwiających nadrobienie zaległości w posiadanej wiedzy z poszczególnych przedmiotów.

7) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

Innym ustawowym obowiązkiem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, celem poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Pracownicy Ośrodka Adopcyjnego są zapraszani na posiedzenia zespołów oceniających rodziny zastępcze i dzieci umieszczone w tych rodzinach. W roku 2018 pracownicy Ośrodka Adopcyjnego uczestniczyli w 2 posiedzeniach na których omawiano sytuację prawną 11 dzieci.

Ponadto przekazano do Ośrodka 1 informację o uregulowanej sytuacji prawnej dziecka przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

8) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wycieczki;

Żadna z rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu hajnowskiego nie zgłosiła do tut. jednostki, że nie może sprawować opieki nad dziećmi umieszczonymi w pieczy z powodów. Rodziny zastępcze zapewniały dzieciom opiekę we własnym zakresie.

9) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;

Praca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dotyczy również pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Opieka polega na doradztwie zawodowym, wsparciu w sytuacjach trudnych oraz pomocy przy tworzeniu i modyfikacji Indywidualnych Programów Usamodzielniania.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce pomaga zaplanować proces usamodzielnienia tak, by przebiegał on sprawnie i zakończył się sukcesem. Stosowanie do treści art. 145 ust. 4 powołanej ustawy warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie zatwierdzonego przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce udziela osobom usamodzielnianym wsparcia m. in. finansowego w postaci pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie, o czym mowa w dalszej części sprawozdania – dział 4.

10) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46

W świetle nowych przepisów powstał obowiązek sporządzania rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, jak również istniejących rodzinach zastępczych zawodowych i niezawodowych. W 2018 r. uaktualniono wykaz osób zainteresowanych przyjęciem dzieci pod opiekę w formie rodziny zastępczej i poinformowano o powyższym Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich w Bielsku Podlaskim.

11) powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dochodzi świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. W związku z tym, w 2018 r. Kierownik Powiatowego Centrum w Hajnówce złożył do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim III Wydział Rodzinny i Nieletnich 4 pozwy o zasądzenie alimentów na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

12) rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce zatrudnionych jest dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (umowa o pracę w systemie zadaniowym), którzy w 2018 r. objęli wsparciem 30 rodziny zastępczych i 2 rodzinne domy dziecka .

Zakres działań podejmowanych przez koordynatorów pieczy zastępczej:

1. Udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zdań wynikających z pieczy zastępczej.

Zadanie to realizowane było w oparciu o systematyczne wizyty środowiskowe), których celem było bieżące monitorowanie sytuacji dziecka oraz analiza oddziaływań rodziny zastępczej w stosunku do dziecka pozostającego w pieczy zastępczej. W czasie wizyt wspólnie z rodzinami zastępczymi dokonywano analizy trudności pojawiających się w realizacji funkcji rodziny zastępczej, udzielano porad i wsparcia w zakresie zgłaszanych trudności, monitorowano skuteczność podjętych oddziaływań. Łącznie w 2018 r. wykonano 286 wizyt środowiskowych. Ponadto koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspólnie z pracownikiem socjalnym - uczestniczyli w wizytach środowiskowych u rodzin zastępczych sygnalizujących trudności w realizacji bieżących zadań wynikających z pieczy zastępczej oraz udzielali wsparcia rodzinom – według potrzeb.

2. Pomoc rodzinom zastępczym w nawiązywaniu wzajemnego kontaktu.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej informowali zainteresowane rodziny zastępcze o możliwości spotkań w ramach grupy wsparcia. Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych "Uśmiech

Dziecka” utworzone z inicjatywy pracowników PCPR i rodzin zastępczych z terenu powiatu hajnowskiego posiada dostęp do pomieszczenia przeznaczonego dla organizacji pozarządowych wydzielonego z zasobów lokalowych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce.

3. Zapewnienie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej.

W zakresie realizacji w/w zadania koordynator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował z osobami i instytucjami wspierającymi rodzinę: MOPS, OPS z terenu powiatu hajnowskiego, Sądem Rejonowym w Bielsku Podlaskim III Wydział Rodzinny i Nieletnich (bieżąca współpraca z kuratorami zawodowymi i społecznymi), Ośrodkiem Adopcyjnym w Białymstoku, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Hajnówce, pedagogami i psychologami szkolnymi. Podjęta współpraca pozwoliła na bieżący monitoring sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej i w miarę potrzeb indywidualnych, zapewnienie im dostępu do specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz terapeutycznej.

4. Udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej – Zadanie realizowane według indywidualnych potrzeb poprzez realizację indywidualnych programów usamodzielnienia wychowanków. Każdy wychowanek otrzymuje wsparcie wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

5. Konsultacje dotyczące oceny sytuacji dziecka .

Dla wszystkich dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (objętych opieką koordynatora) koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, przy współpracy rodziny zastępczej opracowali plany pomocy dziecku), który jest modyfikowany zgodnie z potrzebami.

13) przekazanie dokumentacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej;

Przy umieszczaniu dziecka w pieczy zastępczej przekazywano rodzinom zastępczym szczegółowe informacje o stanie zdrowia dziecka, niezbędną dokumentację medyczną, dokumenty szkolnych, odpis aktu urodzenia dziecka, poświadczenie zameldowania, a w przypadku sierot lub półsierot – występowano o odpis aktu zgonu zmarłego rodzica. Wyżej wymienione dokumenty pracownicy PCPR pozyskują od odpowiednich instytucji. W sytuacji dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi przekazywano również diagnozę psychofizyczną lub orzeczenie o niepełnosprawności.

Ponadto koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej sporządzili: oceny sytuacji opiekuńczo - wychowawczych dzieci przebywających w rodzinach zastępczych, oceny sytuacji rodziny zastępczej, Nawiązali współpracę z kuratorami sądowymi w celu wymiany informacji na temat funkcjonowania rodzin zastępczych, współpracowali z pedagogiem szkolnym, asystentami rodziny z miejskiego i gminnych ośrodków pomocy społecznej, uczestniczyli w rozprawach sądowych jako świadkowie.

14) Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

W ramach obowiązku systematycznego podnoszenia kwalifikacji , koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w 2018 roku uczestniczyli w następujących szkoleniach:
- III Konferencja Profilaktyki Hajnówka 2018 „Przemoc okiem sprawcy”, „Cyberprzemoc – skala i specyfika zjawiska oraz skuteczna pomoc”, „Wpływ uzależnienia od alkoholu na życie rodzinne”.
- „Przeciwdziałanie zachowaniom przemocowym w rodzinnej opiece zastępczej – Komunikacja w rodzinie zastępczej w sytuacjach nie tylko kryzysowych”.
- „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej – metodyka, uprawnienia i dokumentowanie pracy z rodziną lub prowadzącym rodzinny dom dziecka”.

- „Pomoc a nie przemoc- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wobec osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych – perspektywa prawna i psychologiczna. Sposoby motywowania osób stosujących przemoc do odjęcia współpracy.”

- „Delecja 22q11- największa wada genetyczna, o której nie słyszałaś”.

15) Realizacja ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 kwietnia 2016 r. ww. ustawy, rodziny zastępcze mają możliwość ubiegania się o wypłatę dodatku wychowawczego na dzieci w wieku do 18 lat. tzw. dodatek 500 +. Realizując powyższe zadania wydano:

- decyzje o przyznaniu dodatku (decyzje wydawano z urzędu),
- wypłacono rodzinom zastępczym kwotę 381.314,52 zł. z tytułu ww. dodatku czy 387.314,52 zł. ?

Inne działania w zakresie pieczy zastępczej

W 2018 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce przystąpiło do realizacji programu, w ramach konkursu: Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej: „Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2018 - asystent i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” - kwota otrzymanej dotacji 27.444,00 zł. W ramach otrzymanej dotacji zrefundowano częściowo wynagrodzenie 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Ponadto w lutym 2019 r. Powiatowe Centrum przystąpiło we współpracy z Fundacjami DIALOG i KORALE do realizacji Programu „Odzyskać dziecko” W programie uczestniczą jednostki z terenu naszego powiatu (ośrodki pomocy społecznej, Poradnia Pedagogiczno Pedagogiczna, pracownicy Domu Dziecka w Białowieży, ..)

Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa:

1. Osobie opuszczającej po osiągnięciu pełnoletności rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc na:
  - a) **kontynuowanie nauki** – (wniosek o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy zastępczej),
  - b) **usamodzielnienie** – (wniosek o przyznanie pomocy na usamodzielnienie osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy zastępczej),
  - c) **zagospodarowanie** – (wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej).

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu:

- a) **odpowiednich warunków mieszkaniowych** – (wniosek o przyznanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej).
- b) **zatrudnienia** – (wniosek o przyznanie pomocy w uzyskaniu zatrudnienia osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej).

Do okresów pobytu w pieczy zastępczej wlicza się :

- 1) okresy pobytu w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, zapewniającym całodobową opiekę, i młodzieżowym ośrodku wychowawczym, jeżeli orzeczenie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej nie zostało uchylone;
- 2) okres pobytu osoby pełnoletniej w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, na zasadach określonych w art. 37 ust. 2 wyżej cyt. ustawy;
- 3) pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, której dochód miesięczny nie przekracza kwoty 1.200,00zł.

W przypadku gdy dochód miesięczny osoby usamodzielnianej przekracza kwotę 1.200zł, można przyznać pomoc na usamodzielnienie lub pomoc na zagospodarowanie, jeżeli jest to uzasadnione jej sytuacją mieszkaniową, dochodową, majątkową lub osobistą.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, w uczelni, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Pomoc przysługuje w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

Osoba usamodzielniana otrzymująca pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki jest obowiązana przedłożyć, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy, zaświadczenie potwierdzające kontynuowanie nauki.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- 1) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną — nie mniej niż 3.300zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- 2) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
  - nie mniej niż 6.939 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
  - nie mniej niż 3.470 .zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
  - nie mniej niż 1.735 .zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia, w wysokości nie niższej niż 1.577 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3.154 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

W roku 2018 usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych mogli otrzymać pomoc na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie w formie rzeczowej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (jeżeli opuścili pieczę zastępczą przed 2012r.) lub na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (jeżeli opuścili rodzinę zastępczą w roku 2012 i w późniejszych latach). W związku z powyższym występuje różnica między kwotami świadczeń wynikającymi z ww. ustaw.

Od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. tutaj Centrum objęło pomocą w formie kontynuowania nauki 21 wychowanków rodzin zastępczych.

W ciągu roku sytuacja osobista i majątkowa wychowanków może ulec zmianie. Dlatego też, wywiady środowiskowe u pełnoletnich wychowanków otrzymujących comiesięczną pomoc na kontynuowanie nauki na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej były przeprowadzane przez pracowników socjalnych co najmniej 2 razy w roku.

Tabela Nr 11. Rodzaje przyznanej pomocy dla pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych z tytułu usamodzielnienia

Rodzaj przyznanej pomocy dla pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych	Liczba wychowanków otrzymujących wsparcie	Kwota wsparcia
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	14	72.010,97 zł.
Pomoc pieniężna na usamodzielnianie	6	24.119,00 zł
Pomoc na zagospodarowanie (rzeczowa)	5	9.308,00 zł
Ogółem	21	105.528,97 zł.

Zródło: Dane PCPR w Hajnówce

SPRAWOZDAWCZOŚĆ W 2018 r.

W ciągu roku sprawozdawczego przygotowano i przesłano:

- kwartalne sprawozdania MPiPS-03 na potrzeby Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku,
- roczne sprawozdania PS-02 rodzinnej pieczy zastępczej na potrzeby Głównego Urzędu Statystycznego w Krakowie,
- ocenę zasobów pomocy społecznej za 2018,
- sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (półroczne i roczne),
- zbiór centralny Pomost Std z pomocy społecznej wysyłany kwartalnie,
- sprawozdania jednorazowe w zakresie pieczy zastępczej i pomocy społecznej.

POTRZEBY W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ NA ROK 2019

1. Zapewnienie rodzinom zastępczym pełnego wsparcia finansowego wynikającego z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej umożliwiając w ten sposób odpowiednie warunki funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej w lokalu wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym).
2. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, m.in. przez wspieranie procesu usamodzielnienia, pomoc usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.
3. Pomoc finansowa usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych poprzez udzielanie świadczeń na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.
4. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych, m.in. poprzez propagowanie rodzinnych form pieczy zastępczej (ulotki, strona internetowa PCPR).

5. Organizowanie szkoleń dla funkcjonujących w powiecie hajnowskim rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
6. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez umożliwienie dostępu do różnych specjalistów oraz dalszego prowadzenia grup wsparcia.

2) INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Na terenie powiatu hajnowskiego funkcjonuje 1 placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego pod nazwą Dom Dziecka w Białowieży.

W 2018 w DD Białowieża umieszczono dwójkę wychowanków z poza powiatu hajnowskiego.

Zgodnie z art. 193 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę w wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Starosta na wniosek lub z urzędu, uwzględniając Uchwałę Nr XIV/106/2012 Rady Powiatu Hajnowskiego z dnia 26.04.2012r. w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej może umorzyć w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczyć termin płatności, rozłożyć na raty lub odstąpić od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w placówce.

Zgodnie z art. 191 ust. 5 wyżej powołanej ustawy, powiat, na terenie którego funkcjonuje i mogąca przyjąć dziecko placówka opiekuńczo – wychowawcza, zawiera z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie.

W roku 2018 roku funkcjonowało 7 porozumień z Powiatem Hajnowskim i niżej wymienione powiaty ponosiły wydatki z tytułu utrzymania swoich dzieci w Domu Dziecka w Białowieży tj.:

- powiat grajewski - 3 porozumienia za 3 wychowanków – kwota – 184.583,68 zł.
- powiat ostrowski - 1 porozumienie za 1 wychowanka - kwota – 67.764,54 zł.
- powiat zambrowski- 1 porozumienie za 1 wychowanka – kwota – 67.764,54 zł.
- miasto Łomża - 2 porozumienia za 2 wychowanków - kwota - 123.744,30 zł.

Razem kwota = 443.857,00 zł.

Gminy z powiatu hajnowskiego, których dzieci umieszczone zostały po 1 stycznia 2012 roku w DD w Białowieży ponoszą częściowe wydatki z tego tytułu na zasadach podobnych jak za dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

Narastająco od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.

Lp.	Gmina	Rodzaj placówki	Liczba dzieci		Wpłaty za okres I – XII 2018 r. (w zł.)	Uwagi
			narastająco	stan na 31.12.1018 r.		
1	Miasto Hajnówka	DD w Białowieży	6	3	87.868,92	-3 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej przed 01.01.2012 r. - za 3 dzieci wnoszono odpłatność
2	Narew	DD w Białowieży	1	0	7.512,91	1 dziecko umieszczone przed 01.01.2012
3	Czeremcha	DD w Białowieży	4	4	8.317,28	Dzieci umieszczone po 01.01.2012 r.
4	Białowieża	DD w Białowieży	4	3	0	Dzieci umieszczone przed 01.01.2012 r.
	Razem		15	12	103.699,00	

W roku 2018 powiat hajnowski poniósł wydatki w kwocie 393,00 zł. za 1 wychowanka umieszczonego interwencyjnie w placówce opiekuńczo wychowawczej. (województwo Lubuskie) Usamodzielnianie wychowanków opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą.

Osobie opuszczającej placówkę opiekuńczo - wychowawczą, po osiągnięciu pełnoletności udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych zatrudnienia oraz przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.

W okresie od 01.01.2018 roku do 31.12.2018 roku PCPR w Hajnówce obejmował pomocą 8 wychowanków, którzy realizowali indywidualne programy usamodzielnienia.

W związku z usamodzielnianiem wychowanków PCPR w Hajnówce wyznaczyło opiekunów procesów usamodzielniania wychowanków i wspólnie z nimi opracowano indywidualne programy usamodzielnienia. Po zbadaniu sytuacji rodzinnej wychowanków podczas wywiadu środowiskowego, została przyznana pomoc na kontynuowanie nauki oraz pomoc na usamodzielnienie finansowe.

Tabela Nr . Rodzaje przyznanej pomocy dla usamodzielnianych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Rodzaj przyznanej pomocy dla usamodzielnianych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba wychowanków otrzymujących wsparcie	Kwota otrzymanego wsparcia
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	6	31.410,00 zł.
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	1	6.939,00 zł.
Pomoc na zagospodarowanie (rzeczowa)	1	1.577,00 zł.
Ogółem	8	39.926,00 zł.

6. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Wspieranie osób niepełnosprawnych wynika z realizacji ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Jednym ze wskaźników niepełnosprawności jest liczba osób legitymujących się dokumentem potwierdzającym prawne istnienie niepełnosprawności. Opublikowane wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. wskazują , iż na terenie powiatu hajnowskiego osoby niepełnosprawne stanowią: 7.752 osoby w tym : kobiety 4.430 i mężczyźni – 3.322. Odnosząc powyższe dane do liczby mieszkańców powiatu stanowi to **16,86%** ogółu mieszkańców powiatu. (dane strona: <http://www.stat.gov.pl/bialystok/>)

Prezentowane poniżej dane wynikają również z Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych przyjętych Uchwałą Nr. XIV/131/16 Rady Powiatu Hajnowskiego z dnia 21 kwietnia 2016 r. i stanowią odzwierciedlenie jego realizacji.

Jednym z głównych zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce jest podejmowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych. W tym celu Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazuje środki finansowe, aby złagodzić potrzeby tych osób na płaszczyźnie społecznej.

Decyzją Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z dnia 19 lutego 2018 r. zostały przedzielone środki Funduszu samorządowi powiatu hajnowskiego na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Uchwałą Rady Powiatu Hajnowskiego z dnia 22 lutego 2018 roku dokonano podziału tych środków. Ogółem środki PFRON przyznane samorządowi powiatu hajnowskiego wyniosły 1.072.291 zł.

Następnie decyzją Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z dnia 2 lipca 2018 roku zwiększono o 21.000,00 zł. środki Funduszu na 2018 r. ze wskazaniem na wyłączne zarezerwowanie ww. środków na bieżące funkcjonowanie warsztatu terapii zajęciowej. Ostatecznie po wprowadzeniu ww. środków do budżetu przez Radę Powiatu budżet środków PFRON na 2018 rok wyniósł – 1.093.292 zł.

Na potrzeby rehabilitacji społecznej (realizowane przez Powiatowe Centrum) przeznaczono środki finansowe w kwocie 1.002.865 zł. w tym na bieżące funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zajęciowej w kwocie 580.860 zł. Środki na działalność WTZ zgodnie z obowiązującymi przepisami nie mogą być wykorzystane na inne zadania. Na pozostałe zadania z zakresu rehabilitacji społecznej pozostało 422.005 zł.

Realizując cele rehabilitacji społecznej środki finansowe PFRON w 2018 r. zostały wykorzystane na:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – 42.569,00 zł.
- likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych - 52.624,00 zł.
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – 320.812,00 zł.
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – 6.000,00 zł.
- dofinansowanie bieżącej działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Hajnówce – 580.860,00 zł.
- na rehabilitację zawodową (realizował Powiatowy Urząd Pracy) – kwota - 90.427,00 zł.

1) Turnusy rehabilitacyjne

Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych (art. 35 ust. 1 pkt. 7a – ustawy).

Osoba niepełnosprawna mogła ubiegać się o dofinansowanie ze środków funduszu do uczestnictwa w turnusie, jeżeli przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc wniosku, nie przekracza kwoty:

- **50%** przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- **65%** przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Liczony według poważnych zasad dochód osoby niepełnosprawnej (wnioskodawcy) celem uzyskania dofinansowania nie może przekroczyć (stan na 1.01.2019 r.)

- osoby w rodzinie (wspólne gospodarstwo domowe – 2.290,10 zł. (kwota netto),
- osoby samotnie gospodarującej – 2.977,13 zł. (kwota netto).

Powyższe kwoty graniczne dochodów są zmienne (4 razy w roku) wraz z publikacją w Monitorze Polskim przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej za dany kwartał roku.

W podobny sposób zmieniana jest kwota dofinansowania (w zależności od stopnia niepełnosprawności) do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym.

W roku 2018 dofinansowaniem uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym objęci zostali dzieci i młodzież ucząca. Z tej formy pomocy skorzystało ogółem 36 osób w tym:

1. dzieci i młodzież - 17 osób + 14 opiekunów dzieci
2. młodzież ucząca się do 24 lat – 3 osoby i 2 opiekunów

Łącznie na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych wydatkowano: 42.569,00 zł.

2) Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

O dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne:

- a) posiadające ważne orzeczenie o niepełnosprawności;
- b) jeżeli średni miesięczny dochód podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:
  - 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

2018 r. wpłynęło 1.296 wniosków (w 2017 r.- 1.201 wniosków) złożone przez 579 osób. Z liczby 579 wniosków - 9 wniosków dotyczyło dzieci i młodzieży pozostałe 570 wniosków zostało złożonych przez osoby dorosłe co stanowi 98,5 % ogółu wniosków w tym zadaniu.

Przedmiotem dofinansowania były głównie: pielucho - majtki i aparaty słuchowe, w mniejszych ilościach: buty ortopedyczne, balkoniki, kule, laski, wózki inwalidzkie, protezy kończyn dolnych, cewniki, szkła okularowe itp. Łącznie wydatki wykazane w tych wnioskach wyniosły – 1.030.261 zł. w tym.

- dofinansowanie NFZ – 399.935 zł.
- dofinansowanie środkami pfron – 306.028,00 zł.
- udział własny osoby niepełnosprawnej – 324.298 zł.

Sprzęt rehabilitacyjny:

Dofinansowanie otrzymało 17 osób na kwotę 14.784 zł.

Przedmiotem zakupu były przede wszystkim rowery i rotory rehabilitacyjne.

3) Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

Barier architektoniczne, techniczne i w komunikowaniu się są jednym z ograniczeń utrudniających często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z prawa do pełnego życia i zaspokojenia swoich potrzeb na równi z osobami pełnosprawnymi.

O dofinansowanie ze środków Funduszu zadań, jeżeli ich realizacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, mogą ubiegać się:

- na likwidację barier architektonicznych - osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują,
- na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych - osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Pozytywnie rozpatrzono 28 wnioski na kwotę 52.624,00 zł na realizację następujących zadań : przystosowanie łazienki dla potrzeb osoby niepełnosprawnej – 6 osób, do zakupu podjazdu (składany)– 1 osoba, 17 łóżek ortopedyczno – rehabilitacyjny, likwidacja progów, podnośniki – 3 szt.

4) Dofinansowanie sportu, kultury , turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych.

Udzielono dofinansowania Kołu Terenowemu Polskiego Związku Niewidomych w Hajnówce na kwotę 6.000 zł. Koło PZN zorganizowało 3 imprezy w którym brało udział 63 osoby.

Analiza wniosków pozytywnie załatwionych w roku 2018 w zdaniach : dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych i likwidacji barier architektonicznych i technicznych pod względem wieku w skazuje , iż dofinansowanie ww. zadaniach otrzymało: 660 osób. Stanowi to odpowiedni 92,2 % ogółu złożonych wniosków w roku 2018.

Ogółem na rehabilitację społeczną wypłacono w 2018r. z wyłączeniem dofinansowania WTZ wykorzystano kwotę 422.005,00 zł. tj. 42, 1% środków wydatkowanych w ramach rehabilitacji społecznej.

7. PILOTAŻOWY PROGRAM - „AKTYWNY SAMORZĄD”

Samorząd powiatu hajnowskiego w 2018 r. przyjął po raz siódmy (program jest realizowany od 2012 roku) zaproszenie Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”

Program był skierowany do stosunkowo „wąskiej” grupy beneficjentów gdyż dotyczył wyłącznie osób niepełnosprawnych posiadających znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności z dysfunkcją wzroku lub ruchu w wieku aktywności zawodowej. Program dotyczył 6 zadań w ramach pięciu obszarów i dwóch modułów. Z programu skorzystało 52 osoby na kwotę 173.629,73 zł. w tym:

1. Moduł I

Obszar A ,Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B – 2 osoby, kwota dofinansowania 2.520,00 zł.

Obszar B, Zadanie 1 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania 9 osób , kwota 43.536 zł.

Obszar B , Zadanie 2 – nauka obsługi nabytego sprzętu elektronicznego – 1 osoba, kwota dofinansowania – 2.000,00 zł.

Obszar C, Zadanie nr 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym , wsparcie uzyskało 9 osób na kwotę 15.027,01zł.

Zadanie nr C3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, 1 osoba kwota dofinansowania 14.000,00 zł.

Zadanie nr 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy na III poziomie jakości 1 osoba – 4.200 zł.

2. Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. W skład pomocy wchodzi: opłata za naukę (czesne) i dodatek na pokrycie kosztów kształcenia.

Pomoc uzyskało 29 osób. Podpisano 49 umów.

W ramach Modułu II wydatkowano kwotę 92.346,72 zł.

Ogółem w ramach całości pilotażowego programu Aktywny Samorząd w roku 2018 wydatkowano kwotę 173.629,73 zł. W programie wsparcie uzyskało 52 osoby.

Program „Aktywny Samorząd” będzie również realizowany w br. w zmienionej formule.

Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

8. Jednostki Starostwa Powiatowego w Hajnówce realizujące zadania samorządu powiatowego w obszarze pomocy społecznej przy współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce wykonuje czynności administracyjne związane z umieszczaniem osób lub umożliwiające korzystanie z usług jednostek Starostwa Powiatowego w Hajnówce tj. Domu Pomocy Społecznej w Białowieży, Środowiskowego Domu Samopomocy w Hajnówce i Domu Dziecka w Białowieży oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej. Powyższe działania mają na celu uregulowanie pod względem prawnym pobytu osób w tych jednostkach. W tym celu wydawane są decyzje administracyjne, skierowania, sporządzane wywiady środowiskowe i inne czynności wynikające ze szczegółowych przepisów wykonawczych dla poszczególnych jednostek.

8.1. Dom Dziecka w Białowieży to placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego. Placówka ma zapewniać dzieciom i młodzieży pozbawionej częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie, jak również wspierać działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze realizują zadania instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zapewniają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- realizują przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- umożliwiają kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewniają dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmują dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewniają korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Dom Dziecka posiada 30 miejsc zgodnie z obecnymi standardami.

W 2018 roku w placówce przebywało 21 wychowanków w tym z powiatu hajnowskiego 14 i 7 z poza powiatu. Na koniec roku pozostało 17 wychowanków. W ciągu roku w placówce umieszczono 6 wychowanków. Natomiast 4 wychowanków opuściło Dom Dziecka. Koszt funkcjonowania DD za rok ubiegły – wyniósł – 1.346.763 zł. Koszt pobytu uczestnika placówki od 1 marca br. wynosi 6.691,28 zł. W przypadku wychowanków umieszczanych w placówce po 1 stycznia 2012 r. odpłatność gmin za swoich wychowanków wynosi podobnie jak w przypadku wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej

- 10 % kosztów miesięcznego pobytu w 1 roku pobytu dziecka,
- 30 % kosztów miesięcznego pobytu w 2 roku pobytu dziecka,
- 50 % kosztów miesięcznego pobytu w 3 i kolejnych latach pobytu dziecka w pieczy instytucjonalnej.

Pracę opiekuńczo-wychowawczą w Domu Dziecka wykonują wychowawcy. Na podstawie rocznego planu pracy Domu Dziecka opracowują plany pracy z grupą na każdy miesiąc. W Domach Dziecka dokonywana jest diagnoza psychologiczno-pedagogiczna, która uwzględnia potrzeby dziecka w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym i społecznym, jego mocne strony, przyczyny kryzysu w rodzinie oraz relacje z jego najbliższym otoczeniem. Na ich podstawie tworzony jest plan pomocy dziecku. Większość wychowanków przebywających w Domach Dziecka obarczona jest szeregiem deficytów rozwojowych i zaległościami w nauce. Wychowankowie z orzeczoną

niepełnosprawnością intelektualną obowiązek szkolny realizują w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Hajnówce. Pozostali wychowankowie potrzebujący pomocy terapeutycznej otrzymują ją na terenie Domu Dziecka i częściowo w szkołach, do których uczęszczają.

W Domu Dziecka działa Zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.

W skład zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka wchodzi: dyrektor placówki, pedagog, psycholog oraz pracownik socjalny, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, rodzice dziecka (jeśli nie są pozbawienie praw rodzicielskich), asystent rodziny, przedstawiciel Ośrodka Adopcyjnego. W razie potrzeb do udziału w posiedzeniu zapraszani są przedstawiciele sądu rodzinnego, policji, szkół oraz osoby bliskie dziecku. Podczas pracy Zespołu formułowane są wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce.

8.2 Dom Pomocy Społecznej „Rokitnik” w Białowieży

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce zgodnie z art.112 ust.8 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej sprawowało nadzór nad Domem Pomocy Społecznej „Rokitnik” w Białowieży. Do tutejszego Centrum wpływała dokumentacja dotycząca umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej w Białowieży, na podstawie której, wydawano stosowne decyzje.

Wraz z wydanymi decyzjami Starosty Hajnowskiego, w imieniu którego działa Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce o umieszczeniu w DPS, tutejsze Centrum przekazywało następującą dokumentację:

- 1) pisemny wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do DPS, złożony w ośrodku pomocy społecznej właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania lub pobyt w dniu jej kierowania;
- 2) kwestionariusz osobowy wywiadu środowiskowego przeprowadzony przez pracownika socjalnego OPS właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu;
- 3) postanowienie sądu do umieszczenia bez zgody lub na wniosek opiekuna prawnego (o ile dotyczy);
- 4) dostępną dokumentację o stanie zdrowia tj. zaświadczenie lekarza rodzinnego, psychiatry oraz psychologa;
- 5) opinię dotyczącą stopnia sprawności osoby ubiegającej się o skierowanie do Domu Pomocy Społecznej;
- 6) decyzję kierującą wydaną przez organ właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby lub pobytu w dniu jej kierowania;
- 7) decyzję ustalającą odpłatność wydaną przez organ właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby lub pobytu w dniu jej kierowania;

Na podstawie wydanych decyzji umieszczających w 2018 r. i z lat poprzednich z DPS korzystało 93 osoby, w tym 21 osób nowo przyjętych w ciągu roku, 18 osób odeszło w ciągu roku . 16 osób przebywa w Domu na „starych zasadach” . Aktualnie DPS posiada zezwolenie na 73 miejsc (zwiększenie o dwa miejsca z 71 na 73) 59 osób przebywa w Domu na nowych zasadach z tym ,że tylko 4 osoby ponoszą pełną odpłatność (osoba i rodzina) w pozostałych przypadkach do kosztów utrzymania mieszkańców dopłaca gmina pochodzenia osoby. Koszt utrzymania mieszkańca DPS ustalony przez Starostę wynosił : 2016 rok – 2.966 zł.; w 2017 roku – 3.069 zł. w roku 2018 – 3.330,00 zł., 2019 rok – 3.516,00 zł.

Dom pomocy społecznej funkcjonuje na dobrym poziomie. Analiza działalności i poziomu usług opiekuńczych w DPS wskazuje na zapewnienie ciągłości opieki i działań rehabilitacyjnych. Zakres usług ustalany jest poprzez uwzględnienie indywidualnych potrzeb i możliwości mieszkańców. Dostępność działań opiekuńczych i rehabilitacyjnych funkcjonuje na poziomie standardowych kryteriów. Odzwierciedleniem poziomu zapewnienia usług opiekuńczych są również

składane do tutejszego Centrum coroczne meldunki z realizacji zadań opiekuńczych oraz informacje dotyczące ważniejszych uroczystości, spotkań w domach, organizowanych dla mieszkańców. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce zajmuje się również wczytywaniem sprawozdań do Statystycznej Aplikacji Centralnej. Do piątego dnia każdego miesiąca wczytujemy informacje dotyczące domów pomocy społecznej wg stanu liczby mieszkańców na koniec miesiąca.

8.3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Hajnówce

Aktualna nazwa Środowiskowy Dom Samopomocy obowiązuje od 1 stycznia 2016 roku. Zmiana nazwy wynika ze zmian przepisów prawa dotyczących tego rodzaju placówek. Ośrodek posiada 55 miejsc. W ciągu roku z usług Ośrodka skorzystało 68 osób.

W roku sprawozdawczym do ŚDS przybyło 9 osób, natomiast 8 osób zrezygnowało z usług Ośrodka. Na dzień 31.12.2018 r. uczestniczyło w zajęciach 58 osób .

Zgodnie z obowiązującymi przepisami przeprowadzono aktualizację sytuacji osób korzystających z usług Ośrodka nie rzadziej niż co 6 m-cy. W tym celu pracownik PCPR przeprowadził z osobami uczęszczającymi do POW – 114 wywiadów środowiskowych. W 2016 r. w powyższym zakresie obowiązywało 66 decyzji administracyjnych. Do ponoszenia odpłatności za udział w zajęciach Ośrodka zobowiązanych była 1 osoba. W przypadku osób, które po raz pierwszy wystąpiły o skierowanie do ośrodka, decyzję o skierowaniu wydaje się na czas określony, nie dłuższy niż 3 miesiące, konieczny do dokonania przez zespół aktywizujący oceny możliwości zaproponowania osobie indywidualnego planu postępowania oraz okresu, jaki będzie niezbędny do jego realizacji.

Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Hajnówce ponoszą odpłatność za korzystanie ze świadczonych usług, jeżeli dochód na osobę w rodzinie lub dochód osoby samotnie gospodarującej przekracza kwotę 300% odpowiedniego kryterium dochodowego. Przy przekroczeniu w/w kryterium została ustalana odpłatność za pobyt w wysokości 5 % dochodu osoby samotnie gospodarującej lub 5% dochodu na osobę w rodzinie. Dla ww. osób będących użytkownikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Hajnówce – PCPR w Hajnówce w 2016 roku zgromadził stosowną dokumentację i wydało decyzje administracyjne zwalniające lub ustalające odpłatność. Odpłatność za korzystanie z usług ŚDS w 2017 roku dotyczyła 1 osoby.

Placówka ma zasięg ponadlokalny, swoją ofertę kieruje do mieszkańców powiatu hajnowskiego. Do Środowiskowego Domu Samopomocy w Hajnówce uczęszczają osoby niepełnosprawne intelektualnie z miasta Hajnówka oraz okolicznych gmin: Hajnówka, Czeremcha, Kleszczele, Czyże, Białowieża. Dom nie posiada własnego samochodu do przewozu domowników stąd też zainteresowane osoby do ŚDS przybywają we własnym zakresie.

8.4 Warsztat Terapii Zajęciowej w Hajnówce

Warsztat Terapii Zajęciowej jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką prowadzoną przez Parafię Prawosławną Pw. Św. Trójcy w Hajnówce. Środki na jego funkcjonowanie, według z obowiązującego stanu prawnego pochodzą w 90 % z dofinansowania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywanych samorządowi powiatowemu i w 10 % stanowią środki własne Powiatu.

PCPR w Hajnówce stosownie do tych przepisów wykonuje:

- naliczanie i wypłaty dofinansowania na bieżące funkcjonowanie Warsztatu ze środków: PFRON – 4 transze kwartalne,
- przeprowadzono 1 kontrolę działalności Warsztatu
- nadzorowanie i kontrola działalności WTZ pod względem wydatkowania środków , realizacja planu finansowego : 4 sprawozdania kwartalne , roczne – 1,

Warsztat Terapii Zajęciowej zgodnie z umową posiada 35 miejsc, na koniec 2018 r. – do Warsztatu uczęszczało 35 osób niepełnosprawnych i od tej liczby zostało naliczone dofinansowanie Warsztatu środkami PFRON w roku 2019. W ciągu roku Warsztat opuściło 3 osoby. W uwolnione miejsce przyjęte kolejne 3 osoby. Spośród uczestników WTZ 12 osób stanowią kobiety, 23 mężczyźni. Uczestnicy jednostki to osoby młode: w wieku 21- 29 lat - 16 osób, 30-39 lat - 17 osób , w wieku 40 - 49 lata – 2 osoby i 1 osoba w wieku 50 – 59 lat.

W większości uczestnikami jednostki są mieszkańcy: Miasta Hajnówka – 18 osób, pozostałe osoby pochodzą z gmin: Białowieża – 5 osób, gmina Czyże – 5 osób, Gmina Narew – 3 osoby Hajnówka – 2 osoby i po 1 uczestniku z gmin Czeremcha. i Dubicze Cerkiewne. Osoby korzystające z usług Warsztatu posiadają następujące stopnie niepełnosprawności : znaczny – 23 osób i umiarkowany – 12 osób.

Wśród posiadanych dysfunkcji dominują: upośledzenie umysłowe – 10 osób , choroby neurologiczne – 2, choroby psychiczne – 2, dysfunkcja wzroku – 1 i u 20 osób występują schorzenia sprzężone.

Ogólna kwota wykorzystana na dofinansowania Warsztatu środkami Funduszu wyniosła za 2018 r - 580.860 zł.

Ponadto zgodnie z obowiązującym stanem prawnym samorząd powiatu hajnowskiego dofinansował ze środków własnych działalność WTZ w kwocie 64.540 zł. tj. 10% kosztów działalności rocznej. Ogółem wykonanie budżetu WTZ za 2018 rok wyniosło - 645.400 zł.

W związku z uczestnictwem 8 osób w zajęciach Warsztatu Terapii Zajęciowej Nowa Wola – powiat białostocki (mieszkańców gminy Narewka) – przekazano kwotę 14.221,26 zł. jako wymagany udział 10 % kosztów działalności Warsztatu.

9. POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Hajnówce funkcjonuje przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce.

W skład powołanego Zarządzeniem Starosty Hajnowskiego Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Hajnówce wchodzi:

- 8 lekarzy (4 internistów, 1 neurolog, 2 rehabilitant, 1 psychiatra,
- 1 pediatra, 1 reumatolog , 1 specjalista medycyny pracy);
- 5 specjalistów (3 pracowników socjalnych, 3 doradców zawodowych, 1 psycholog, 1 pedagog).

Funkcja Przewodniczącego Zespołu w marcu 2003 roku powierzona została Kierownikowi Powiatowego Centrum jako dodatkowa czynność służbowa (jest to więc funkcja nieetatowa).

Orzekanie o niepełnosprawności do celów poza rentowych wprowadzone zostało ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zespół realizuje zadania z zakresu administracji państwowej, dotyczące orzekania o stopniu niepełnosprawności i niepełnosprawności oraz współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej na podstawie art. 6 ust. 1 powołanej wyżej ustawy.

Członkowie Zespołu byli poddani obowiązkowym szkoleniom i egzaminom. Wszyscy pracownicy zdali egzamin pomyślnie i uzyskali niezbędne zaświadczenia do orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Dodatkowo wszyscy członkowie Zespołu są doszkalani i obowiązkowo poddawani egzaminom celem doskonalenia swoich umiejętności wynikających z pełnionych funkcji w Zespole. Wspomniane doszkalanie prowadzone jest przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Warszawie.

Specyfika orzekania o niepełnosprawności.

Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności są jednym z systemów orzecznich funkcjonujących w naszym kraju. (obok: ZUS, KRUS, orzekanie przez lekarzy poszczególnych służb mundurowych). Wydawane orzeczenia przez powiatowe zespoły nie są podstawą do uzyskania uprawnień emerytalno – rentowych i służą wyłącznie do celów pozarentowych. Ze względu na dużą zawartość informacji w wydawanych orzeczeniach są one często wykorzystywane przez inne organy i instytucje przy rozpatrywaniu swoich spraw lub udzielaniu szeregu ulg i uprawnień.. Orzeczenia zawierają oprócz danych osobowych takie informacje jak: data powstania niepełnosprawności, termin obowiązywania, przyczyna niepełnosprawności, dysfunkcja, spełnienie uprawnień będących podstawą udzielania ulg itp.

Posiedzenia składów orzekających odbywają się w siedzibie PCPR Hajnówka przy ul. Piłsudskiego 10a

Od momentu utworzenia Powiatowego Zespołu z dniem 1 stycznia 2000 r. systematycznie wzrasta liczba orzekanych osób:

2000 r. - 603 osoby	2007 r. - 1.594 osób	2014 r. - 1.785 osób
2001 r. - 612 osób	2008 r. - 1.599 osób	2015 r. - 1.736 osób
2002 r. - 767 osób	2009 r. - 1.538 osób	2016 r. - 1.410 osób
2003 r. - 892 osoby	2010 r. - 1.790 osób	2017 r. - 1.580 osób
2004 r. - 1.004 osoby	2011 r. - 1.751 osób	2018 r. - 1.572 osób
2005 r. - 1.466 osób	2012 r. - 1.778 osób	
2006 r. - 1.399 osób	2013 r. - 1.553 osób	

Liczba orzekanych osób w latach 2017 – 2018 utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Dynamika orzekania wyniosła 99,5 %.

Ogółem za okres funkcjonowania Zespołu w latach 2000 – 2018 wydano 26.429 orzeczenia i założono przez ten okres 11.287 akt spraw osób orzekanych (w roku 2018 wydano 454 orzeczenia osobom, które po raz pierwszy były orzekane w roku ubiegłym. Pozostałe osoby orzekane były po raz kolejny). Różnica liczby wydanych orzeczeń i założonych akt spraw wynika z faktu ,iż niektóre osoby uzyskują orzeczenia na czas określony i po upływie okresu obowiązywania dotychczasowego orzeczenia ubiegają się o kolejne orzeczenie.

Ilość i struktura składanych wniosków:

Osoby dorosłe złożyły w 2018 r. – 1.476 wnioski wobec 1.453 wniosków w roku 2017.

Najczęściej wskazywanymi celami we wnioskach dla realizacji, których wszczynane było postępowanie orzeczenie o ustalenie stopnia niepełnosprawności to:

- zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne środki pomocnic - 443 wnioski tj. 30,0 %
- karta parkingowa - 258 wnioski tj. 17,5 %
- korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych) - 267 wnioski, tj. 18,1%
- do zatrudnienia - 270 wnioski tj. 18,3 %
- uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego - 153 wnioski, tj. 10,4 %
- uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej - 3 wnioski tj. 0,2 %
- szkolenie - 5 wnioski tj. 0,3 %
- inne - 77 wnioski tj. 5,2 %

Opiekunowie dzieci niepełnosprawnych złożyli 121 wnioski w tym w celu uzyskania:
- 112 na zasiłek pielęgnacyjny; - 7 na zasiłek stały; - 2 inne

Z 1.572 wydanych orzeczeń w roku 2018 r. ; 1.453 dotyczyło osób dorosłych i 119 dzieci (do 16 lat)

Osoby powyżej 16 lat uzyskały następujące stopnie niepełnosprawności - 2018 rok:

1. stopień znaczny - 489 orzeczeń tj. 33,6 %
2. stopień umiarkowany - 736 orzeczeń tj. 50,6 %
3. stopień lekki - 205 orzeczeń tj. 14,1 %
4. brak stopnia niepełnosprawności – 3 osób tj. 0,2 %
5. odmowa ustalenia stopnia niepełnosprawności (osoba posiada stopień niepełnosprawności i lekarz składu orzekającego, orzeka, iż brak możliwości podwyższenia stopnia niepełnosprawności) – 20 osób tj. 1,5 %

Orzekane osoby niepełnosprawne według uzyskanych rodzajów (kodu) niepełnosprawności ogółem 1.406 w tym:

- narząd ruchu (05-R)	- 862	- upośledzenie umysłowe (01-U)	- 9
- układ oddechowy i krążenia (07-S)	- 214	- epilepsja (06-E)	- 7
- choroby neurologiczne (10-N)	- 201	- inne , w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwotocznego) (11-I)	- 49
- choroby psychiczne (02-P)	- 102	- zaburzenia całościowe – choroby rzęzone	(12) - 2
- słuch, zaburzenia mowy (03-L)	- 89		
- układ pokarmowy (08-T)	- 33		
- układ moczowo – płciowy (09-M)	- 54		
- wzrok (04-O)	- 28		

Orzeczenia osób do 16 lat (dzieci) – 119 w tym:

- 109 uzyskało niepełnosprawność - 91,5 %
- 1 odmowa ustalenia niepełnosprawności - 0,8 %
- 9 brak niepełnosprawności - 7,7 %

Liczba odwołań od orzeczeń w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Hajnówce:

W roku 2018 zostało złożonych 77 odwołań od orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół co stanowi 4,9 % ogółu wydanych orzeczeń w roku.

Z 77 odwołań złożonych w roku ubiegłym : 2 odwołanie zostały zmienione przez lekarza orzecznika Zespołu zgodnie z oczekiwaniem osoby odwołującej się , pozostałe 75 odwołań przekazano do rozpatrzenia przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białymstoku.

Ponadto Zespół wydał w roku ubiegłym 358 legitymacje osobom niepełnosprawnym w tym:

- 331 osobom dorosłym; - 27 legitymacji dla dzieci oraz – 291 kart parkingowych.

Ogółem w całym 2018 r. Powiatowy Zespół prowadził 2.243 sprawy osób indywidualnych (zgodnie z liczbą założonych akt sprawy)

Liczba orzekanych osób stanowiła w roku ubiegłym ok. 3,6 % liczby mieszkańców powiatu hajnowskiego.

10. Inne zadania

10.1. Osoby posiadające Kartę Polaka

Zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce polegają na zebraniu danych osób posiadających Kartę Polaka i uprawnionych do świadczeń pieniężnych.. Decyzje administracyjne wydaje Wojewoda. W 2018 roku Wojewoda Podlaski wydał 13 decyzji administracyjnych ww. rodzinom przebywającym na terenie powiatu hajnowskiego. W rodzinach tych przebywało 18 osób

Na podstawie ww. decyzji Wojewody dokonywano comiesięcznej wypłaty świadczeń wyszczególnionych w decyzjach. Ogółem wydatkowana na ten cel kwotę 89.310 zł.

10.2. Pomoc cudzoziemcom.

W okresie od 1.12.2017 do dnia 30.11.2018 r.- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce wspólnie z rodziną cudzoziemców, którym przez Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców przyznana została ochrona uzupełniająca , opracował i realizował Indywidualny Program Integracji. Efektem czego 12 osobowa rodzina pochodząca z Ukrainy otrzymywała comiesięczne świadczenie pieniężne na utrzymanie tytułem ochrony uzupełniającej i wspierania procesu integracji. Wysokość udzielonej w 2018 roku pomocy wyniosła: 69.680 zł.

Kontakt z rodziną odbywał się 4 krotnie w ciągu 2018 r. w miejscu zamieszkania rodziny oraz dwa razy w miesiącu rodzina odwiedzała PCPR w Hajnówce. Miało to za zadanie monitorować postępy integracji rodziny ze środowiskiem i wspierać w rozwiązywaniu problemów ww. osób.

Środki finansowe na program integracyjny zapewnia Wojewoda Podlaski. Natomiast nie są przewidziane środki na obsługę programu , która jest czasochłonna i pracochłonna.

Podobna sytuacja występuje przy obsłudze osób z Kartą Polaka.

W obecnych realiach naszego powiatu związanych ze wzrastającą liczbę osób (cudzoziemców) pracujących w zakładach pracy na terenie powiatu istnieje duże prawdopodobieństwo ,iż spraw związanych z Kartą Polaka i cudzoziemcami może przybywać.

10.3 Informacja z realizacji Projektu „Liderzy kooperacji” - Porozumienie partnerskie w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej.

Mając na względzie konieczność stworzenia modelu współpracy międzyinstytucjonalnej, kompleksowo wspierającego osoby oraz rodziny pozostające w trudnej życiowej sytuacji a także korzyści płynące ze współpracy w tym zakresie, poprzez wzrost wiedzy, umiejętności i kompetencji Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku w dniu 15 czerwca 2018 r. zawarł Porozumienie z Powiatem Hajnowskim w sprawie podjęcia współpracy przy realizacji **Projektu** pn. „Liderzy kooperacji” dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Działania 2.5 Skuteczna Pomoc Społeczna, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) na lata 2014-2020.

Celem projektu jest wypracowanie i wdrożenie Modelu Kooperacji (modelowego schematu współpracy) pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a innymi podmiotami z sektora polityki społecznej istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa dla gmin wiejskich, na terenie pięciu województw makroregionu – podkarpackiego, podlaskiego, lubelskiego, świętokrzyskiego oraz mazowieckiego.

Projekt Modelu Kooperacji dla Gminy Narewka i Powiatu Hajnowskiego został opracowany przez Strony Porozumienia w ramach prac powołanego Gminno-Powiatowego Zespołu Kooperacji.

Porozumienie zawarło 12 jednostek:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narewce
2. Szkoła Podstawowa w Narewce
3. Gminny Ośrodek Kultury w Narewce
4. Samodzielny Publiczny Ośrodek Zdrowia w Narewce43
5. Posterunek Policji w Narewce
6. Agroturystyczne Stowarzyszenie Puszcza Białowieska w Narewce
7. Stowarzyszenie Storczyk w Michnówce
8. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Hajnówce
9. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Hajnówce
10. Parafia Prawosławna pw. Św. Trójcy w Hajnówce – Warsztat Terapii Zajęciowej
11. Powiatowy Urząd Pracy w Hajnówce
12. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce

Przedstawiciele każdego z Partnerów aktywnie uczestniczyli w comiesięcznych jednodniowych spotkaniach Gminno-Powiatowego Zespołu Kooperacji w miesiącach VII - XII 2018r., brali udział w dwóch jednodniowych szkoleniach z zakresu efektywnej pracy z rodziną oraz zasad współpracy/kooperacji w miesiącu IX 2018r., współuczestniczyli, w badaniu fokusowym w miesiącu VII 2018r. oraz w pracach indywidualnych nad materiałami spotkaniowymi.

Wspólnie opracowano założenia do Modelu Kooperacji, który będzie wdrażany w gminach wiejskich, ale obejmować będzie instytucje z 2 poziomów samorządów (gmina, powiat). Będzie zawierał opis współpracy i przepływu informacji, wiedzy, metod dochodzenia do ostatecznego, planowanego koszyka usług dla rodziny czy środowiska.

W dniach 26-28 listopada 2018 roku dwóch przedstawicieli Powiatu brało udział w 3-dniowym Partnerskim Spotkaniu Wymiany Doświadczeń w ramach Szkoły Kooperacji w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Model zakłada zmianę postawy rodzin i osób, korzystających ze wsparcia na aktywną/uczestniczącą. Zapewnia wsparcie całej rodziny - dorosłych, dzieci, dalszej, bliższej, traktowanie pracy z rodziną, jako procesu. Wzmacnia identyfikację i upowszechnienie form wsparcia/pracy z rodzinami w środowisku oraz rozwijanie niepieniężnych form wsparcia oraz przewiduje pomiar jakości i ewaluację działań pomocowych.

Realizację Programu zaplanowano w czterech etapach (Kamieniach Milowych I-IV) w terminie od 01.04.2018 r. do 31.03.2021 r.

I Kamień Milowy – opracowanie modelu	12 miesięcy, tj. od 01.04.2018 do 31.03.2019
II Kamień Milowy – testowanie modelu	18 miesięcy, tj. od 01.04.2019 do 30.09.2020
III Kamień Milowy – podsumowanie testów	3 miesiące, tj. od 01.10.2020 do 31.12.2020
IV Kamień Milowy – działania edukacyjne	3 miesiące, tj. od 01.01.2021 do 31.03.2021

Wszelkie koszty związane z realizacją zadań projektowych pokrywa Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku.

10. Wykaz potrzeb w obszarze pomocy społecznej na 2019 rok

Na podstawie art. 112 ust. 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2019 roku.

Jak wynika ze złożonego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce za rok 2018, spośród najistotniejszych zadań ustawowych z zakresu pomocy społecznej, Powiat Hajnowski większość z nich realizuje. Należy jednak podkreślić, że niektóre z tych zadań realizowane są w ograniczonym zakresie. Przyczyną tego stanu są m. in. niedostatki środków finansowych oraz niewystarczające zasoby lokalowe i kadrowe. Wykaz potrzeb opracowany został w oparciu o wykonanie zadań w 2018 r. i prognozy potrzeb na 2019 r. Analizą potrzeb objęto następujące obszary pomocy społecznej:

I. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej (obowiązek sporządzania wykazu z potrzeb w tym obszarze wynika z art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Obszar pomocy rodzinie i dziecku jest jednym z ważniejszych zadań Powiatowego Centrum pod względem merytorycznym i finansowym (generuje ponad 42,7 % środków wydawanych przez Centrum w roku 2017 na zadania ustawowe). Jest to jednocześnie jeden z trudniejszych obszarów społecznych. Ciągłe zachodzące zmiany społeczne związane z przemianami ustrojowymi stwarzają ogromne trudności w rodzinach o niskim statusie społecznym, nie radząc sobie z trudnościami dnia codziennego, popadają w różnego rodzaju kłopoty, ofiarami są dzieci. Pomimo sześcioletniego okresu funkcjonowania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej odnotowano niewielki spadek liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Skalę potrzeb w zakresie funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej określono na podstawie liczby wychowanków umieszczonych w pieczy zastępczej w roku 2017, liczby wychowanków ogółem, planowanych do usamodzielnienia wychowanków, rodzajów i wielkości wsparcia łącznie z pomocą ustawowa fakultatywną. Przy określaniu potrzeb brano pod uwagę wymagania -standardy ustawowe. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania do realizacji zadań ustawowych wymagane są następujące zasoby finansowe i ludzkie.

Wstępne potrzeby środków na realizację zadań w zakresie pieczy zastępczej zostały zgłoszone do projektu budżetu PCPR na 2019 rok. Następnie projekt został zweryfikowany i Zarząd Powiatu Hajnowskiego pismem Nr FB.3020.2.2018 r. z 21.12.2018 r. poinformował o ostatecznych kwotach dochodów i wydatków dotyczących planu finansowego na 2019 r.

W zakresie pieczy zastępczej plan przedstawia się następująco:

Pałacówki opiekuńczo wychowawcze – Rozdział - 85510

- 1) Pomoc z tytułu usamodzielnienia wychowanków placówek opiekuńczo wychowawczych - 55.000 zł.
- 2) Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek – 40.000 zł.

Rodziny zastępcze – Rozdział - 85204

- 1) Świadczenia społeczne - 1.238.580 zł.
- 2) Wynagrodzenia i pochodne – 99.775 zł.
- 3) Zakup usług, wynagrodzenia bezosobowe – 87.150 zł.
- 4) koszt pobytu wychowanków z powiatu hajnowskiego na terenie innych powiatów – 100.000 zł.
- 5) Pozostałe wydatki – 32.200 zł.

Potrzeby do planu finansowego na 2019 rok zostały zgłoszone w m-cu wrześniu 2018 r. według obowiązującej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i rozeznaczonych potrzeb. W planie potrzeb ujęto zadania obligatoryjne i fakultatywne (uznaniowe) stąd też jest znacząca różnica zgłoszonych potrzeb i otrzymanego limitu.

Największą niewiadomą związaną z oceną zaspokojenia potrzeb w tym zakresie jest liczba nowych wychowanków, które mogą trafić do rodzinnej pieczy zastępczej w danym roku.

W przypadku nadmiernego wzrostu tworzonych przez Sąd rodzin zastępczych – wzrosną wydatki dlatego też na bieżąco będzie analizowana sytuacja w tym zakresie.

Ze względu na faktycznie otrzymany budżet w zakresie pieczy zastępczej – ostatecznie nie uwzględniono wszystkich zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, np. tworzenie rodzin pomocowych, zadań fakultatywnych (dofinansowanie do wypoczynku dzieci , remontu lokali rodzin zastępczych itp.)

Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego (jst) – dotyczy wychowanków pochodzących z powiatu hajnowskiego umieszczonych na terenie innych powiatów (miasto Białystok i powiat ziemski Białystok oraz powiat Siemiatycze). Środki zaplanowane umożliwią zwrot kosztów ponoszonych przez w/w powiaty za naszych wychowanków. (w przypadku, gdy nie zostaną umieszczeni kolejni wychowankowie).

Sytuacja w zakresie potrzeb środków na realizację zadań obszarze pieczy zastępczej będzie na bieżąco monitorowana i w zależności od sytuacji poinformowany zostanie Zarząd Powiatu.

2. Rozdział 85510 – placówki opiekuńczo – wychowawcze

1. Pokrycie wydatków powiatu hajnowskiego z tytułu pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych poza naszym powiatem Kwota wnioskowana – 81 600 zł., plan uchwalony – 40.000 zł.

2.Plan dochodów powiatu hajnowskiego z tytułu pobytu dzieci z innych powiatów w Domu Dziecka w Białowieży i od gmin za wychowanków umieszczanych po 1 stycznia 2012 r. –kwota zatwierdzona – 300.000 zł.

Świadczenia dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo wychowawcze różnych rodzajów, młodzieżowe ośrodki wychowawcze (MOW), młodzieżowe ośrodki socjoterapii ((MOS) i zakłady poprawcze (ZP) - pomoc na usamodzielnienie, pomoc rzeczowa, pomoc na kontynuowanie nauki). Plan uchwalony - 55.000 zł.

W swoich działaniach PCPR będzie kierować się zasadą zachowania naturalnego prymatu rodziny naturalnej w sferze władzy (pieczy) rodzicielskiej uznając, że ingerencja w tę sferę np. umieszczenia dziecka poza rodziną jest wyjątkową i dopuszczalną tylko po bezskuteczności innych działań.

W przypadku zastosowania takiego rozwiązania obowiązkiem instytucji jest podjęcie pracy na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej. Aby móc należycie wywiązać się z tego zadania konieczne jest **stworzenie Zespołu specjalistów do pracy z dzieckiem i rodziną** i ścisła współpraca z innymi instytucjami. Pomoc rodzinie jest realizowana ze zrozumiałych względów przez PCPR przy wykorzystaniu własnych zasobów, ale problemy są coraz bardziej skomplikowane i możliwości naszej jednostki są niewystarczające - zarówno etatowe jak i lokalowe. W celu rozwiązania problemów kadrowych PCPR składa corocznie wnioski w ramach konkursu

II. Pozostałe zadania z pomocy społecznej

1. Rozdział 85205 – przemoc w rodzinie

Dotyczy zadań z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w tym:

- a) zabezpieczenia ofiar przemocy (udzielenia schronienia i zabezpieczenia usług specjalistycznych w formie porad prawnika, psychologa, pracy socjalnej)
- b) działań skierowanych do sprawców przemocy

Plan na 2019 – 12.700 zł.

Stopień zaspokojenia potrzeb w tym zakresie będzie monitorowany.

2. Rozdział 85220 – mieszkania chronione

Na ten cel zabezpieczono kwotę 10.000 zł. W ramach tej kwoty ponoszone są opłaty czynszu i mediów za 2 mieszkania chronione. Natomiast poziom wydatków uzależniony jest od liczby osób korzystających z mieszkań chronionych i ich stanu dochodowego (majątkowego) W skrajnym przypadku dużej liczby osób korzystających z mieszkań i jednocześnie zwolnień z odpłatności za pobyt w mieszkaniu może wystąpić niedobór środków ujętych w planie finansowym na b.r. Sytuacja w tym zakresie będzie na bieżąco monitorowana.

Dodatkowe wymogi związane z funkcjonowaniem mieszkań chronionych wynikające z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.03.2012 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2012 r. poz. 305) nakładają następujące

- a) § 6 ust. 2 rozporządzenia – „mieszkanie chronione przeznaczone jest dla nie mniej niż 3 osób, a minimalna powierzchnia użytkowa dla jednej osoby nie może być mniejsza niż 12 m²” Mieszkania będące w dyspozycji PCPR mają powierzchnię ok. 32 m² (2 osoby x 12 m² = 24 m²)
- b) §2 ust. 3 i 4 rozporządzenia – wsparcie skierowane dla jednej osoby (przez specjalistów: psycholog, terapeuta, opiekun, pracownik socjalny ... - powinno być świadczone „ łącznie nie krócej niż 3 godziny dziennie przez 7 dni w tygodniu”. Pobyt w mieszkaniu chronionym maksymalnie może trwać do 3 miesięcy. Przy maksymalnym jednoczesnym wykorzystaniu obu mieszkań spełnienie powyższych warunków jest niemożliwe - w obecnej sytuacji.

III. Zadania wynikające ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

1 .Rozdział 85321 – Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

W obecnym stanie prawnym Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności działający w naszym powiecie finansowany jest z budżetu Wojewody Podlaskiego. W 2018 r. na bieżące funkcjonowanie Powiatowego Zespołu wydatkowano 275.988,55 zł. W planie budżetu na 2019 rok zgłoszono kwotę 317.740 zł. Otrzymano kwotę dotacji w wysokości – 168.000 zł.

Powyższa kwota wystarczy na : opłatę pracy lekarzy i specjalistów pozamedycznych , pokrycie części wynagrodzenia osób obsługującej Zespół, zakupu części materiałów biurowych i opłat pocztowych. przy założeniu, iż liczba orzekanych osób w 2018 r. wyniesie ok. 1600. Natomiast pozostałe koszty w postaci pozostałej części wynagrodzenia pracowników obsługujących Powiatowy Zespół , do pomocy w obsłudze Zespołu pokrywana jest z budżetu PCPR. Dlatego też w trakcie roku przygotowany zostanie wniosek do Wojewody Podlaskiego o zwiększenie kwoty dofinansowania do działalności Powiatowego Zespołu.

W związku z utrzymującą się liczbą orzekanych osób na poziomie ponad 1.600 orzeczeń wskazane jest zatrudnienie dodatkowej osoby do obsługi Powiatowego Zespołu. Od początku jego powstania w 2000 r. powiat hajnowski corocznie dokładał środki własne.

Do 25.03.2019 r. do tut. Zespołu złożono 386 wnioski o orzekanie. Wydano 85 legitymacji osób niepełnosprawnych i 66 kart parkingowych.

Przy tym poziomie dotacji z budżetu Wojewody zostaną pokryte wydatki na realizację umów zleceń i część wynagrodzenia osoby pracującej na rzecz Zespołu.

Kolejnym problemem w przypadku funkcjonowania Powiatowego Zespołu przy PCPR jest baza lokalowa. Obecnie akta Zespołu zajmują ok. 2/3 powierzchni akt w posiadanych szafach. Możliwości gromadzenia dokumentacji orzekanych osób mogą wyczerpać się w najbliższym czasie. Akta powyższe należą do najwyższej kategorii archiwalnej i obowiązuje w tym przypadku najdłuższy okres ich przechowywania. W dotychczasowych pomieszczeniach PCPR brak miejsca na wstawianie kolejnych szaf.

Rozwiązaniem mogłoby być pozyskanie dodatkowych pomieszczeń lub poszukiwanie nowej (osobnej) siedziby na potrzeby Powiatowego Zespołu.

2. Dofinansowanie kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Na podstawie art. 35a ust. 1 pkt.8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.) do zadań powiatu należy od 1.01.2007 dofinansowanie kosztów bieżącej działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Zgodnie z art. 68c ust.2 cytowanej ustawy dofinansowanie bieżących kosztów działalności Warsztatu środkami poza PFRON –owskimi powinno wynosić minimum 10 % rocznych kosztów działalności.

Biorąc pod uwagę przyznany limit środków na br. decyzją Prezesa Zarządu PFRON w wysokości 622.860 zł. skutkuje tym, iż dofinansowanie samorządu powiatowego do bieżącego funkcjonowania WTZ Hajnówka powinno wynieść 69.207 zł. Dodatkowo z tytułu uczestnictwa 7 niepełnosprawnych osób z gminy Narewka w zajęciach WTZ Nowa Wola w powiecie białostockim dofinansowanie do tego Warsztatu wyniesie 13.841 zł.

Środki własne powiatu na dofinansowanie do bieżącej działalności WTZ w 2019 r. na ten cel (w wysokości ustawowej) są ujęte w Uchwale zatwierdzającej budżet powiatu na br.

3. Rozdział 85395 Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

3.1. Środki z algorytmu przydzielane samorządowi powiatowemu na dany rok.

Samorząd powiatu nie ma wpływu na wielkość otrzymywanych środków na dany rok. Prezes Zarządu PFRON każdorazowo w oparciu o algorytm przekazywania środków samorządom powiatowym przekazuje dla powiatu decyzję o wielkości środków przeznaczonych na realizację zadań ustawowych. W ramach przekazanej kwoty wydzielona jest kwota na bieżącą działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Hajnówce w wysokości – 622.860 zł. Pozostałą kwotę samorząd powiatu może rozdzielać według własnej hierarchii potrzeb w danym roku.

Wspomniany całkowity limit środków PFRON na 2019 r. dla Powiatu Hajnowskiego wynosi 1.152.520 zł. Na pozostałe zadania ustawowe pozostaje kwota 529.660 zł. Powiatowy Urząd Pracy w Hajnówce na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej wnioskuje o kwotę 86.000 zł. Po jej uwzględnieniu na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej pozostała kwota 443.660 zł.

Otrzymany na br. limit środków nie pozwoli na bieżące udzielanie wystarczającego wsparcia wszystkim wnioskodawcom dotyczy to w szczególności dofinansowania osób niepełnosprawnych do ich pobytu na turnusach rehabilitacyjnych, do likwidacji barier funkcjonalnych, do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

3.1 Środki na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” - pozyskiwane są poprzez składanie zapotrzebowania według rozeznaczonych potrzeb. Zgodnie z obowiązującymi zasadami program skierowany jest do wąskiej grupy beneficjentów (osoby w wieku aktywności zawodowej, posiadających, co najmniej umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności, z dysfunkcją wzroku lub ruchu) Na bieżący rok na pilotażowy program Aktywny Samorząd został złożony wniosek na kwotę 200.000 zł.

IV. Rozdział 85218 – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Budżet Powiatowego Centrum na 2019 rok wynosi 438.350 zł. Otrzymany limit środków pozwala na „przetrawianie” jednostki przy założeniu braku nieprzewidzianych zdarzeń oraz nie wykonywania niektórych zadań w szczególności usług specjalistycznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce dodatkowo wykonuje zadania z zakresu administrowania budynkiem przy ul. Piłsudskiego 10a w Hajnówce, w którym mają swoje siedziby: Powiatowy Urząd Pracy i Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna. Z tego tytułu ponoszone są dodatkowe koszty pośrednie. Budynek wymaga inwestycji w postaci docieplenia ścian zewnętrznych i remontu piwnicy. Kosztorys z 2010 r. szacuje koszt powyższych prac na kwotę 295.816,88 zł.

Analizując poziom obecnie wykonywanych zadań, zakres realizacji zadań przypisanych dla samorządu powiatowego z zakresu ustawy o pomocy społecznej , ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej , ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie , administrowanie budynkiem oraz uwzględniając stan zatrudnienia naszej jednostki wydaje się konieczne wzmocnienie kadrowe Powiatowego Centrum o specjalistów z zakresu: psycholog , prawnik , terapeuta rodzinny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Wsparcie karowe Powiatowego Zespołu. Podjęcie powyższych decyzji wymagać będzie jednoczesnego zwiększenia powierzchni użytkowej w celu umożliwienia realizacji zwiększonego zakresu obowiązków.

Hajnówka marzec 2019 rok

Sporządzono w PCPR Hajnówka